

Budsjett og økonomiplan 2020-2023

SIRDAL KOMMUNE - RÅDMANNENS FORSLAG

Foto: Frank Haugom

INNHold –

RÅDMANNENS INNLEDNING	3
FORUTSETNINGER I ØKONOMIPLANEN	9
INNSPILL OG RESULTATMÅL - ENHETENE	21
POLITISK STYRING	21
ENHET FOR STØTTEFUNKSJONER.....	21
SIRDALSGODER.....	22
ENHET SKOLE	22
ENHET BARNEHAGE	23
LISTER BARNEVERN	25
AMBULANSE	25
ENHET HELSE	25
ENHET NAV	27
ENHET PLEIE OG OMSORG	27
ENHET KULTUR.....	29
ENHET BYGG OG EIENDOM	32
ENHET AREALFORVALTNING	33
ENHET TEKNISK DRIFT	33
BRANN OG BEREDSKAP	36
KRAFTFOND.....	36
PRISENDRINGER 2019	38
NÆRINGSPOLITISKE VIRKEMIDLER.....	40
TILTAK I ØKONOMIPLANPERIODEN.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
INVESTERINGER 2018-2021	40
ØKONOMIPLANPERIODEN 2019-2022	41
HOVEDVEDTAK.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.

RÅDMANNENS INNLEDNING

Kommunestyret vedtok i sak 18/55 kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2018-2030.

Hovedmål i samfunnsplanen:

Sirdal skal ha en befolkningsvekst på 1 % per år og et innbyggertall i 2030 på minst 2100.

Satsingsområder:

Økonomi, kommunestruktur og organisasjon

Oppvekst og levekår

Næringsutvikling

Areal, klima og miljø

Infrastruktur og kommunikasjon

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommuneplanens samfunnsdel

<http://www.sirdal.kommune.no/getfile.php/4225317.2531.tw77iasqkqliqnl/Kommuneplanens+samfunnsdel+endelig+versjon.pdf>

Handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. Gjennom budsjett og økonomiplan konkretiseres tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Resultatmål for enhetene er koblet mot kommuneplanens samfunnsdel og følger opp gjennomføring av målene. Måloppnåelse vil bli rapportert gjennom årsmelding.

Samfunnsdelens økonomiske målsettinger og nye krav i ny kommunelov

Vedtatt samfunnsdel i kommuneplanen legger opp til at Sirdal kommune bør ha et brutto driftsresultat på 5 % og et netto driftsresultat på 3 %. Sirdals behovskorrigerede driftsutgifter skal i løpet av planperioden ned til gjennomsnitt av KOSTRA-gruppe K16.

Ny kommunelov § 14-2 krever at kommunestyret skal fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi med tanke på god langsiktig styring av kommunen. Mål for brutto og netto driftsresultat er viktige måltall for kommunen, men må suppleres med et par tall til. Etter råd fra Fylkesmannen i Agder legges det opp til en egen sak om finansielle måltall i begynnelsen av 2020.

Rådmannens forslag til økonomiplan legger opp til et brutto driftsresultat på 2,0 % og netto driftsresultat på 0,3 % i 2020. I dette driftsresultatet er det også lagt inn 10,4 millioner kroner til bygging av første trinn av gang- og sykkelveien fra Tonstad retning Seland. Siden kommunen ikke selv skal eie denne gang- og sykkelveien må kommunens bidrag føres på drift. Uten dette gang- og sykkelveiprojektet ville netto driftsresultat i 2020 vært ca. 4 %. Det er derfor god grunn til at driftsresultatet er dårligere i 2020 enn måltallet i kommuneplanens samfunnsdel.

Det er flere grunner til at driftsresultatet er lavere enn vedtatt måltall:

- Noe av vedtatt innsparing i 2019 for pleie og omsorg og sentrale styringsorganer er reversert, ca. 4,5 millioner kroner.
- Det er lagt inn økte midler til interkommunalt barnevern med 0,6 millioner kroner knyttet til konkrete brukersaker.
- Kommunal legevakt anslås koste 0,5 millioner kroner mer i 2020 grunnet til nye avtaler og sentralt fast vaktgodtgjøring.
- Høyere energikostnader til bygg og eiendom grunnet høyere prisnivå på strøm.
- Lavere vekst i frie inntekter for Sirdal kommune, ca. 2,6 %, sett opp mot forventet lønns- og prisvekst på 3,1 %.

Samtidig inneholder netto driftsresultat en betydelig økning i eiendomsskatt fra vannkraftverkene og nye Tonstad vindpark. Økt eiendomsskatt bidrar til et positivt netto driftsresultat i rådmannens forslag til økonomiplan og budsjetterammer.

Videreføring av dagens drift bortsett fra justeringer i pleie og omsorgssektoren

Forslaget til driftsrammer bygger i stor grad på revidert budsjett 2019 og innspill fra enhetene om forhold som det må tas høyde for med tanke på realistisk budsjettering. Rådmannen har fått fanget opp noen forhold, men rådmannen har ikke funnet rom for alle meldte behov og ønsker. Noen driftstiltak er derfor enten delvis imøtekommet eller satt som ikke prioriterte tiltak.

Kommunestyret vedtok i april 2019 reviderte budsjetterammer for enhetene. Det ble lagt opp til betydelige reduksjoner i flere enheter. Pleie og omsorg fikk en reduksjon på 6,8 millioner kroner.

Det er foretatt et betydelig arbeid fra april 2019 og til d.d. med å finne løsninger på hvordan pleie og omsorg kan driftes i tråd med behov og en lavere økonomisk ramme. Det er også lagt fram egen sak til politisk behandling om valg av modell for organisering. Iverksettelse av store endringer krever tid til utredning og prosesser med tillitsvalgte og ansatte. Det viser seg vanskelig å redusere ramma for pleie og omsorg med 6,8 millioner kroner, men rådmannen regner med at rundt halvparten er oppnåelig over litt tid selv om dette er krevende.

Rådmannen har «reduisert» kuttet i ramma til pleie omsorg fra 6,8 millioner kroner til 3,5 millioner kroner i 2020. Det legges opp til tilpasning av bemanningen uten oppsigelse av fast ansatte.

Sentral støtteenhet omfatter både sentraladministrasjonen, men også nokså store fellesposter for hele kommunen, eksempelvis forsikringer, lisenser m.m. Det er vanskelig å ta ned disse selv om ramma til sentral støtteenhet ser stor ut. Rådmannen har derfor redusert krav om reduksjon i ramma fra ca. 1,8 millioner kroner til 1 million kroner. Selv en slik reduksjon kan bli krevende uten å flytte eller si opp ansatte.

Øvrige enheter har stort sett fått videreført sine rammer, men både enhet for kultur og enhet for bygg og eiendom ser problemer med å holde seg innenfor foreslått ramme. Enhet for kultur har også slitt med «gamle» innsparingsvedtak som er vanskelig å sette verk siden flere millioner kroner av enhet kulturs budsjett er bundet opp i tilskudd til løypekjøring, lag og foreninger m.m. Kommunestyret har ikke godkjent større reduksjoner på denne delen av enhet for kultur sitt budsjett.

Brann- og redning

Sirdal brann- og redningsvesen har i påvente av ny dimensjoneringsforskrift for brann- og redningsvesen hatt stillingen som brannsjef stående ubesatt. Kommunen oppfyller ikke

lovkrav til bemanning og kompetanse og fyller ikke alle lovkrav i brannvernlovgivningen og arbeidsmiljøloven. Brannmannskapene blir heller ikke fulgt opp så godt som ønskelig. Justis- og beredskapsdepartementet har informert om at utsendelse av forslag til ny dimensjoneringsforskrift vil drøye en stund til, men at kommunen uansett må forholde seg til dagens krav i lov og forskrift. Rådmannen har lagt inn midler til brannsjefsstilling i ramma til brann og redning. Hvorvidt kommunen skal ansette egen brannsjef, leie kompetansen av et annet brannvesen eller gå inn i et interkommunalt samarbeid avklares i egen sak. Sirdal brann- og redningsvesen har samlet sett gode kjøretøyer, men har en gammel mannskapsbil på Tjørhom som mangler sikkerhetssele i baksetet. Bilen er 22 år og i tråd med EUs regelverk, men sikkerheten for mannskapene under utrykning er ikke i tråd med krav til god HMS. Den tragiske dødsulykka i Kvinesdal i sommer er en påminning om farene for mannskaper under utrykning, selv om den ulykkesbilen hadde sikkerhetsbelter som ikke ble benyttet. Rådmannen har lagt inn innkjøp av ny «lett» brannbil til stasjonen på Tjørhom/Svartevatn med sikte på anskaffelse tidlig i 2020. Med «lett» brannbil menes bil som kan kjøres på førerkortklasse C1 (inntil 7,5 tonn totalvekt). Lettere brannbil kan føre til at flere av mannskapene kan kjøre bilen og at overgangen mellom vanlig bil klasse B og tung lastebil klasse C blir mindre for mannskaper som normalt kjører lite tung lastebil utenom ved utrykninger.

Investeringer

I forslaget til økonomiplan og budsjett ligger det inne et ambisiøst investeringsprogram både når det gjelder kapasitet til gjennomføring og ikke minst finansiering med langsiktige konsekvenser av økt gjeld for kommunen. Samlede investeringer i 2020 er 79 millioner kroner. Nærmere fordeling av investeringer på enkeltår fremgår lengre ut i dokumentet. Store deler av investeringene er knyttet til utbygging av vann- og avløpssystemene i kommunen. Disse investeringene skal dekkes av abonnentene over tid.

Flere investeringer i 2019 er flyttet over til 2020 grunnet utsatt iverksettelse/under gjennomføring. Dette forklarer noe av det høye investeringstallet neste år. Ombygging og påbygging av Sinnes skule er lagt inn med 14 + 14,5 millioner kroner i 2020 og 2021, jf. vedtak i kommunestyret sak 103/19.

Beløpene bygger på inngått avtale om totalentreprise og fordeling basert på antatt fremdrift/betalingsplan. Totalentreprisen er på 26,4 millioner kroner eks. mva. Noe justering for prisutvikling i byggeperioden tilkommer. I tillegg må avsatt ramme dekke midler til ekstern prosjektleder for kommunen, litt inventar og midlertidige lokaler. Andre investeringer som ombygging/påbygging brannstasjoner etter pålegg fra Arbeidstilsynet, ny tomannsbolig under oppføring på Myraleite, varmeveksler for spillvarme på Ertsmyra (15 millioner kroner fordelt på 2020 og 2021) og rehabilitering av omsorgsboliger ved Sirdalsheimen er andre eksempler på investeringer som er overført fra 2019 til 2020 eller innarbeidet i rådmannens forslag under investeringer.

Det ligger mange større og mindre tiltak som planlegges utført i 2020. Det vil være krevende med dagens bemanning sentralt i bygg og eiendom å følge opp alle prosjekter og tiltak på en god nok måte for å sikre fremdrift og god styring.

Sirdal kommune har søkt om midler fra NVE om flomsikring av Tonstad, blant annet kulturhusområdet. Rådmannen har lagt inn 5 millioner kroner til kommunal egenandel av flomsikringen i 2020. Sirdal får først svar i januar/februar 2020 på søknad om midler til flomsikring. Flomsikring kan derfor tidligst ta til sommeren 2020. Grunnet det høye investeringsnivået, krav om flomsikring og utfordringer med finansiering med økt låneopptak av rådmannen tatt ut prosjektet bygging av flerbrukshall/fotballhall med treningssenter ved

kulturhuset. En flerbrukshall/fotballhall med treningssenter er etter rådmannens mening et meget godt prosjekt for videreutvikling av tilbudet til innbyggerne i Sirdal. Utfordringer med flomsikring og finansiering som enda ikke er helt på plass gjør at rådmannen setter prosjektet på vent. Per i dag vil et slik prosjekt føre til økt låneopptak med 26-28 millioner kroner etter mottatte spillemidler og refundert merverdiavgift. Uansett kan hallen ikke bygges før i 2021.

Det ligger inne midler til bygging av gang- og sykkelvei byggetrinn I fra Tonstad skule og forbi industriområdet på Fintlandsmonan i 2020 med 10,4 millioner kroner. Dette prosjektet gjennomføres av Statens vegvesen og skal ikke eies av Sirdal kommune i etterkant. Prosjektet må derfor finansieres over drift. Rådmannen har ikke funnet rom for byggetrinn II og III for gang- og sykkelvei fra Fintlandsmonan til Seland. Dette er et prosjekt som anslås koste mellom 20-25 millioner kroner fra Statens vegvesen. Rådmannen mener at det ikke rom for et slikt prosjekt som vil slå kraftig ut på netto driftsresultatet til kommunen siden prosjektet ikke kan lånefinansieres.

Oversikt over ikke prioriterte investeringsprosjekter følger som vedlegg til økonomiplanen.

Flomsikring av Tonstad og utsettelse av byggeprosjekter

Tonstad har i lang tid vært på NVE sin liste over prioriterte vassdrag for flomkartlegging. Kartleggingen som ble utført i 2017 viste at betydelige arealer og bygningsmasser er utsatt for skadeflom. NVE gav derfor kommunen tilskudd til prosjektering av flomsikringstiltak, et arbeid som nå pågår.

Kommunen har søkt NVE om midler til flomsikring av Tonstad med etablering av flomvoller i 2020. Spesielt kulturhusområdet er utsatt, men også områdene ovenfor og nedenfor broa, over fylkesvei 42, krever flomvoller.

Flomsikring av Tonstad er anslått til 25 millioner kroner. Kommunen kan maksimalt få dekket 80 % av kostnadene til flomsikring. Rådmannen har lagt inn kommunal egenandel på 5 millioner kroner i 2020 til flomsikring. Kommunen kan forvente svar på sin søknad i januar/februar 2020. NVEs rammer til flomsikring er altfor små sett opp mot innmeldte behov rundt om i landet.

Grunnet behov for flomsikring av kulturhusområdet, usikkerhet om støtte fra NVE, og hensynet til kommunens økonomi, har rådmannen tatt ut prosjektet flerbruks/fotballhall med treningssenter fra forslaget til økonomiplan 2020-2023. Flerbrukshallen kan uansett ikke bygges ved kulturhuset om ikke området først blir flomsikret eller planlegges flomsikret i nær fremtid.

Justeringer av gebyrer og egenbetalinger

Forventet lønns- og prisvekst anslås av Regjeringen til ca. 3,1 % (deflator) i 2020. Storparten av kommunale gebyrer og egenbetalinger økes med deflatoren for 2020. Innen selvkostområdene endres de ulike gebyrene utfra oppgitte selvkostkalkyler. Spesielt saksbehandlingsgebyret for reguleringsplaner har blitt subsidiert de senere årene. Det har over tid blitt opparbeidet en underdekning på tilsammen 6 millioner kroner som så har blitt belastet ordinær drift. Rådmannen foreslår å øke saksbehandlingsgebyret for reguleringsplaner med 29 % i 2020.

Flere av reguleringsplanene som behandles omhandler fritidsboligheter og disse planene er lønnsomme for grunneiere og eiendomsutviklere over tid. Det er mindre naturlig av kommunens drift skal belastes med subsidier til lønnsomme utbygginger av fritidsboliger. Rådmannen foreslår å øke gebyret for feiing og tilsyn av boliger og fritidsboliger med 20 % i 2020, d.v.s. ca. 50,- kr + mva. Økningen skal gå til å dekke deler av brannsjefsfunksjonen

som er knyttet til oppfølging av feier og nye anbud for feiertjenester. Gebyret i 2020 er lavere enn da det ble innført for hytter i 2010 (400,- kr + mva). Kommunen har de siste årene manglet administrativ kapasitet til å følge opp feiing og tilsyn av boliger og fritidsboliger. I tillegg kommer nå arbeid med nytt anbud for innleie av feiertjenester.

Endring av Sirdalstariffen næring

Sirdal kommune har en egen støtteordning for lokalt næringsliv der næringslivet kan kjøpe elektrisk kraft for 23 øre/kWh. Det er ikke en øvre begrensning på forbruket. Samlet utgjør «Sirdalstariff – næring» ca. 13 Gwh. Dette betyr at hvert øre som strømprisen overstiger 23 øre/kwh utgjør om lag 130.000,- kr for kommunen. Kommunen har de senere år ikke inngått sikringsavtaler om pris på «Sirdalstariffen» for å redusere risikoen spesielt ved store økninger i strømprisen.

Slik ordningen med Sirdalstariff næring er utformet nå så tar kommunen risikoen for endringer i markedsprisen på elektrisk kraft. Det vil være vanskelig å holde rammene for Sirdalsgoder om prisene på elektrisk kraft holder seg på dagens nivå. Rådmannen foreslår at Sirdalstariffen for næring endres fra en fast pris per kwh til fast rabatt på 7 øre/kWh basert på innleverte kopier av faktura med forbruk to ganger i året. Dette medfører forutsigbarhet for kommunen og næringsdrivende selv får incentiver til selv å finne gunstige strømvavtaler i markedet og redusere eget strømforbruk slik at rabatten gir best uttelling for dem. En slik omlegging vil gi et «tak» på utgiftene til Sirdalstariffen næring til ca. 1 million kroner per år. Per nå i 2019 vil Sirdalstariffen koste kommunen ca. 3 millioner kroner i 2019. Endringen bør kunne iverksettes tidlig i 2020.

Sirdal Sokn:

Sirdal kommune er forpliktet til å dekke økonomiske forpliktelser til kirka i Sirdal, jf. Kirkeloven § 15. Driftsbudsjettet til Sirdal Sokn er for 2019 økt med 2,8 % i tråd med deflator i statsbudsjettet og innspill fra soknet selv.

Kommunen skal dekke nødvendige utgifter til kontorlokaler for kirkelig ansatte.

Overføringen til Sirdal Sokn er justert opp 3,1 %, d.v.s. deflator for lønns- og prisvekst.

Sirdal Sokn har planer om et tilbygg i hagen til dagens kirkelydssenter + grunn som ønskes kjøpt/makebytte fra Coop Tonstad. Løsningen med å rive dagens kontor/boligbygg for så å bygge leiligheter på toppen er nå lagt vekk. Sirdal kommune har i gjeldende økonomiplan avsatt 0,4 millioner kroner i 2019 og 1,6 millioner kroner som kommunalt bidrag til nye kontorlokaler for Sirdal sokn. Sirdal sokn søker nå om ytterligere 1 million kroner i 2022 til tiltaket, alternativt kommunal garanti for opptatt av lån. Sirdal kommune kan låne til tilskudd til kirkas lokaler siden dette er en lovpålagt oppgave for kommunen. Rådmannen har ikke lagt inn en ekstra million kroner til nytt kirkelydssenter.

Kirka søker også midler til oppgradering av kirkebyggene og kirkegårdene utover i kommende økonomiplanperiode. Sirdals sokns forslag til økonomiplan følger som vedlegg. Rådmannen har delvis tatt kirkas innspill til følge.

ASVO Sirdal:

Sirdal kommune eier 100 % av aksjene i den vernede bedriften, ASVO Sirdal. Kommunen yter årlige tilskudd til bedriften og kjøper også noe tjenester. ASVO Sirdal søker om et kommunalt tilskudd på 1.046.000,- kr i 2020. I 2019 var tilskuddet på 778.000,- kr + et

ekstraordinært tilskudd på 300.000,- kr bevilget av kommunestyret i februar 2019. Rådmannen foreslår at tilskuddet på ASVO Sirdal settes til 778.000,- kr i 2020. ASVO Sirdal har lagt frem et foreløpig regnskap for 2019 som tyder på overskudd, men likviditeten i selskapet er fortsatt stram.

Søknad fra ASVO Sirdal med vedlegg følger som vedlegg til forslaget til økonomiplan.

Ny kommunelov:

Ny kommunelov trådte i kraft ved konstitueringen av kommunestyret i oktober 2019. Økonomibestemmelsene i ny kommunelov skal virke fra og med budsjettåret 2020. Kommunen mottok først nye obligatoriske regnskapsskjema for 2020 i begynnelsen av november 2019. Skjema og oversikter i rådmannens forslag bygger derfor på 2019-skjemane. Oppdaterte skjema og oversikter for 2020 må derfor legges ved selve budsjettsaken når de blir klare.

Tonstad, 7. november 2019

Inge H. Stangeland
Rådmann

FORUTSETNINGER I ØKONOMIPLANEN

I kommende kapittel vil rådmannen vise hvilke forutsetninger som legges til grunn i økonomiplanen 2020-2023.

Prisjustering

KS sitt anslag for lønns- & prisvekst i 2020 er 3,1% og dette er et vektet estimat. Rådmannen har lag KS sitt anslag til grunn for arbeidet med økonomiplanen i Sirdal Kommune. Enhetene har ikke fått generell kompensasjon for prisstigning. I budsjettprosessen har regnskapstall med referanse til 2. tertial blitt brukt som utgangspunkt.

Forutsetninger lønn

Lønnsbudsjettet tar utgangspunkt i lønnsnivået pr september med tillegg for forventet lønnsoppgjør i inneværende år. Effekten av lønnsoppgjøret er i budsjettet, som tidligere, avsatt til en sentral pott som fordeles på enhetene når lønnsoppgjøret er ferdigforhandlet. Enheter med turnus, vaktordninger og ubekvem arbeidstid er budsjettet i henhold til gjeldende avtaler og ordninger, og konsekvensjustert tilsvarende. Langtidsfravær ift sykdom forutsettes dekket inn vha sykkelønnsrefusjoner, og korttidsfravær forutsettes løst vha fleksibilitet innenfor regulær bemanning.

Pensjon

Pensjonsleverandørens budsjetter legges til grunn ved budsjettering av pensjon.

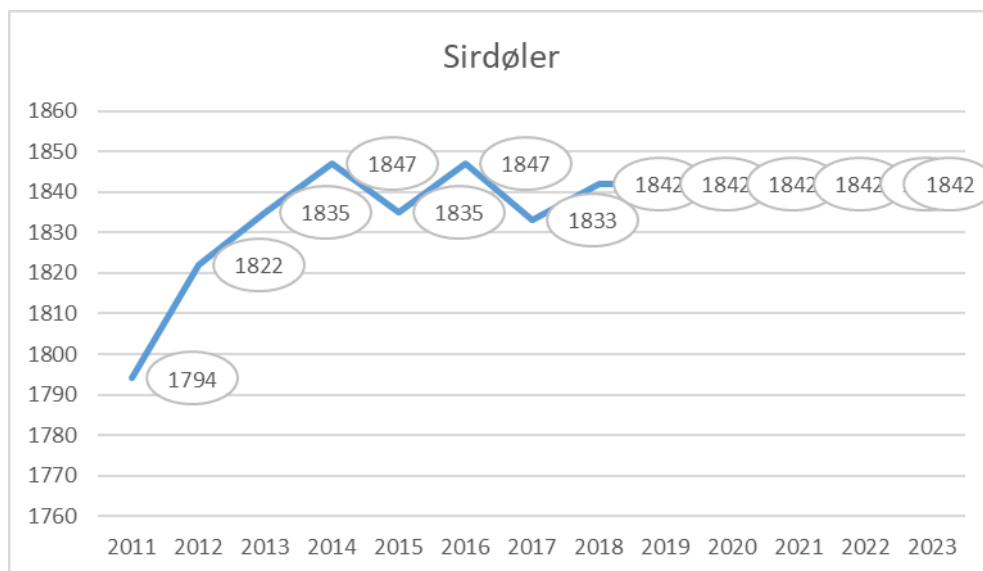
Frie inntekter

KS sin prognosemodell legges til grunn for budsjettering av skatt og rammetilskudd pr oktober. Denne baserer seg på regjeringens forslag til budsjett, og med de risikofaktorer som

et må tas høyde for. Eiendomsskatten tar utgangspunkt i vedtatte takster og grunnlaget fra sentralskattekontoret som brukes for å fastsette eiendomsskatten for kraftverk..

Demografi

Folketall og sammensetningen av befolkningen er en sentral styringsparameter for en kommune. Sirdal kommune har et uttalt mål om økt folketall, og kjører en aktiv politikk for å legge til rette for å nå dette målet. I grafen under vises den utviklingen i folketall over flere år

Figur 1 Folketallsutvikling 2011-2017

De viktigste forutsetningene for fastsettelse av rammetilskuddet er innbyggertallet og sammensetningen av befolkninga. Målt i forhold til gjennomsnittet i kommune Norge, har Sirdal ligget høyere enn normal-kommunen. Dette kan svinge en del i fra år, og utviklinga i relative kostnadstall vises i tabellen under (normal-kommunen =1):

Figur 2 Kostnadsnøkkel

Kostnadsnøkkelen beregnes ut ifra 26 kriterier, og vil være en god indikator for å vise både utviklingen over tid, og å sammenligne med andre kommuner. Målt mot nasjonale tall har Sirdal tradisjonelt hatt færre innbyggere som kategoriseres som lavinntekt og aleneboende, og et bedre utdanningsnivå en landssnittet. Siste års utvikling i alderssammensetning har vist flere spebarn, men færre i barnehagealder, flere skolebarn og en vekst i aldersgruppa over 67

år. Som følge av færre barnehagebarn trekkes kommunen i rammetilskudd, men analogt gir det også redusert budsjettramme for ramme Barnehage.

Figuren under viser sammensetningen i Sirdals befolkning og forventet endring. 2018 er å anse som historikk og referanse for bevegelser framover i tid og utover i planperioden.

Kriteriedata	2018 (folketall pr 1.7.2017)	2019 (folketall pr 1.7.2018)	2020 (folketall pr 1.7.2019)	2021 (folketall pr 1.7.2020)	2022 (folketall pr 1.7.2021)	2023 (folketall pr 1.7.2022)
Innbyggere ialt	1 833	1 842	1 838	1 838	1 838	1 838
Innbyggere 0-1 år (fra 2013), tidligere 0-2 år	36	32	41	41	41	41
Innbyggere 2-5 år (fra 2013), tidligere 3-5 år	95	103	83	83	83	83
Innbyggere 6-15 år	232	236	251	251	251	251
Innbyggere 16-22 år	169	171	154	154	154	154
Innbyggere 23-66 år	985	983	992	992	992	992
Innbyggere 67-79 år	216	212	218	218	218	218
Innbyggere 80-89 år	71	76	74	74	74	74
Innbyggere 90 år og over	29	29	25	25	25	25
Basistillegg	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Sonekriteriet	19 861	19 603	19 555	19 555	19 555	19 555
Nabokriteriet	7 570	7 640	7 605	7 605	7 605	7 605
Landbrukskriteriet	0,00188	0,00181	0,00185	0,00185	0,00185	0,00185
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	13	13	14	14	14	14
Flyktninger uten integreringstilskudd	11	15	14	14	14	14
Dødlighetskriteriet	13	13	12	12	12	12
Barn 0-15 med enslige forsørgere	18	12	15	15	15	15
Lavinntektskriteriet	46	35	51	51	51	51
Uføre 18-49 år	33	35	35	35	35	35
Opphopningsindeks	0,0149	0,0105	0,0100	0,0100	0,0100	0,0100
Aleneboende 30 - 66 år	140	138	156	156	156	156
Psykisk utviklingshemmede 16 år	8	8	8	8	8	8
Ikke-gifte 67 år og over	144	138	136	136	136	136
Andel barn 1 år uten kontantstøtte (fra 2013)*	12	1	12	12	12	12
Innbyggere med høyere utdanning	327	338	351	351	351	351

*tidligere 1 til 2 år u/kontantstøtte

Figur Befolkningssammensetning

Oppstillingen tar utgangspunkt i KS sitt modellverk for kommunenes inntektsgrunnlag, og Rådmannen har gjennomgående lagt tilsvarende anslag og vurderinger til grunn for Sirdals ditto i perioden.

Basert på befolkningssammensetning og regjeringens forslag til statsbudsjett legger rådmannen følgende tall til grunn for de frie inntektene:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
SIRDAL (4228)						
<i>(år 2020-prisnivå i perioden 2021-2023)</i>						
		PROGNOSE				
1000 kr	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	43 490	45 515	46 103	46 032	46 012	45 992
Utgiftsutjevningen	22 605	23 264	24 690	24 673	24 668	24 664
Overgangsordning - INGAR	1 483	87	-99	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	276	330	718	732	746	760
Ekstra skjønn KMD	38	1 114				
Budsjettvedtak Stortinget - saldering budsjett 2019		-90				
RNB 2019 - endringer i rammetilskudd		22				
Stortinget saldering budsjett 2018	11					
RNB 2018 og Nysaldering 2018	32					
Sum rammetilsk uten inntekstutj	67 936	70 242	71 412	71 437	71 427	71 416
Netto inntekstutjevning	-30 162	-27 163	-27 203	-27 203	-27 203	-27 203
Sum rammetilskudd	37 774	43 079	44 209	44 234	44 224	44 213
Rammetilskudd - endring i %		14,0	2,6	0,1	-0,0	-0,0
Skatt på formue og inntekt	105 701	102 312	103 343	103 343	103 343	103 343
Skatteinntekter - endring i %		3,21	1,01	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	-	-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	143 475	145 400	147 600	147 600	147 600	147 600

Oppstillingen tar utgangspunkt i KS sitt modellverk for kommunenes inntektsgrunnlag, og Rådmannen har gjennomgående lagt tilsvarende anslag og vurderinger til grunn for Sirdals ditto i perioden.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er den viktigste inntektskilden til Sirdal kommune. I utgangspunktet bør eiendomsskatten være en forutsigbar inntektskilde, men de siste åra har flere momenter påvirket størrelse og potensiale på eiendomsskatten. Skatten beregnes ut ifra investert beløp i året før budsjettåret, og tallet for inneværende år blir først kjent i februar til neste år. Ulike hendelser påvirker skattenivået ulikt; det er et dynamisk bilde som også stiller krav til at

kommunen må innta en aktiv rolle for å kreve inn rett skatteinntekt:

Positive effekt; økt beskatningsgrunnlag og økt inntekt

- Store utbygginger i Sirdal kommune øker beskatningsgrunnlaget for kommunen (eiendomsskatt kan skrives ut på anlegg under utførelse), men effekten dempes av at gamle anlegg som erstattes, fases ut av grunnlaget.
  - Forventninger om høyere kraftpriser framover sammenlignet med de siste års nivåer
- ✓ Redusert effekt; redusert beskatningsgrunnlag og lavere inntekt
- Politisk press og nye rammebetingelser for hvilke anlegg som kan beskattes
  - Fluktuerende prisbilde og fallende kraftpriser i kombinasjon med redusert lønnsomheten til kraftverkene pga oppgraderinger av gamle anlegg
- ✓ Uromomenter som sett ordningen under press.
- Det er press fra store næringslivsorganisasjoner og bransjeforeninger mot ordningen og uenighet om sentrale fortolkninger av lovverket. I 2017 tapte kommunene i høyesterett en viktig sak i forhold til avskrivingsverdi.
  - Politisk vilje til å gjøre endringer og redusere vertskommunenes kompensasjonsordning i form av eiendomsskatt (maskiner og driftsapparatet ikke lenger en del av eiendomsskattegrunnlaget).
  - Tendenser til at betingelsene i ordningen har gått fra å være regulert i forskrift og lover til å bli en del av forhandlingene rundt statsbudsjett og ditto forlik

I kommende 4årsperiode forventer Rådmannen en økning i eiendomsskatten, og veksten kommer fra de store investeringene til Statnett og vindmølleparken som anlegges innenfor kommunens grenser. Rådmann vil samtidig uttrykke bekymring for de kreftene som er i spill med tanke på å redusere eiendomsskatten som virkemiddel for å dempe de ulemper vertskommuner har ved større industriallegg. Det er avgjørende at Sirdal Kommune inntar en aktiv rolle for å sikre de inntektene som kommunen får fra ordningen.

Konsesjonskraftsinntekter

Konsesjonskraftsinntekter

Fra 2018 kunne rådmannen øke anslaget for konsesjonskraftsinntektene med 1,55 mnok, hovedsakelig som konsekvens av forliket med Sira Kvina i 2017 (redusert innkjøpspris gir høyere nettoinntekter). Den alminnelige forsyning som er utgangspunkt for konsesjonskraftvolumet, tildeles av NVE («tildelt mengde»). Dette volumet er under revisjon, men Sirdal Kommunes andel synes å bli urørt (saldering skjer mor fylkeskommune)

Konsesjonsavgift

Budsjettposten er på 19,5 mill. kr. Beløpet er et fast nominelt beløp t.o.m. 2023. Bruken av konsesjonsavgift er regulert av *Standardvedtekter for kommunale næringsfond*. Bruk av kommunens kraftfond vil bli omtalt i eget kapittel. Beløpet oppjusteres i.h.t. generell prisstigning hvert 5. år i konsesjonsavgiften.

Andre statstilskudd

Rente- og avdragskompensasjon inngår i denne posten. Ordningen er et virkemiddel fra staten for å få kommunene til å gjennomføre prioriterte investeringer. Den enkelte kommune får tildelt en investeringsramme, som blir kompensert med en rentesats tilsvarende den flytende

husbankrenten. Denne budsjettposten er redusert de siste årene både som følge av lavere rentenivå og redusert saldo på lån knytta til ordningen.

Finans

Finans har stor betydning for Sirdal kommune sitt handlingsrom. Sirdal Kommune har valgt en inveseringstakt som har økt gjeldsandelen og kostnadene knyttet til å betjene lånekapitalen. En har også gitt investeringstilskudd over drift som presser resultatet fra drift og svekker likviditeten i kommunen.

Sirdal Kommune har valgt å ligge med flytende rente på det vesentligste av låneporteføljen. En vesentlig del av låneporteføljen er knyttet til selvkostområdet med klare føringer for kalkyler for finansiering. I planperioden legger ikke Rådmannen opp til vesentlige endringer i strukturen på låneporteføljen. Rentebetingelse følger bevegelsene i markedene, og referanseverdi for både innskudd, obligasjoner og gjeld er 3 måneder Nibor-rente.

Rentenivået synes å ha stabilisert seg etter en stigende tendens. De lange rentene viser en rimelig entydig fallende tendens, mens de korte rentene (som påvirkes av blant annet Norges Banks styringsrente) er litt mer varierende.. Rådmannen mener kommunen er godt rustet for å

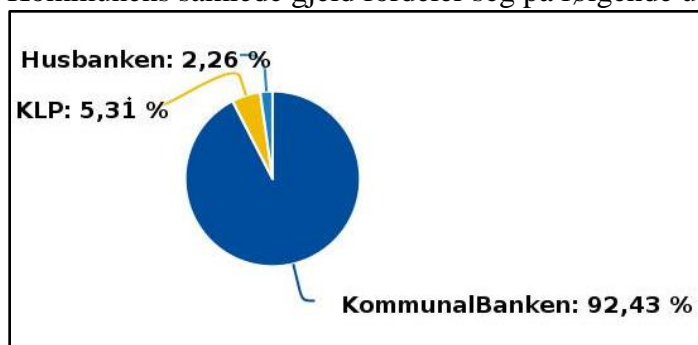
møte stigende rente, men det ligger et betydelig potensial i finanskostnader framover.

Finansutgifter

Fra finansrapporten er hentet tabellen under som summerer kommunens samlede låneportefølje til 287mnok:

TRENDER I LÅNE-PF					
-kronebeløp i mnok	31.08.2015	31.08.2016	31.08.2017	31.08.2018	31.08.2019
Brutto restgjeld	147,44	279,51	235,17	254,46	287,27
Utestående (nom.) i derivater	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00
derivat % restgjeld	20,35%	10,73%	12,76%	11,79%	10,44%
Gj.snittlig rente siste 12 mnd (30/360)	2,07%	1,76%	1,77%	1,61%	1,93%
Rentekostnader siste 12 mnd	3,16	3,92	4,25	4,04	5,39
Rentebinding (år)	1,112	0,427	0,361	0,233	0,118
Andel av rentebinding < 1 år	75,70%	90,43%	88,86%	89,60%	100,00%
Kapitalbinding (År)	1,426	6,705	14,453	13,580	13,049
Andel gjeld til forfall ila 12 mnd	3,81%	62,36%	2,42%	4,30%	3,19%

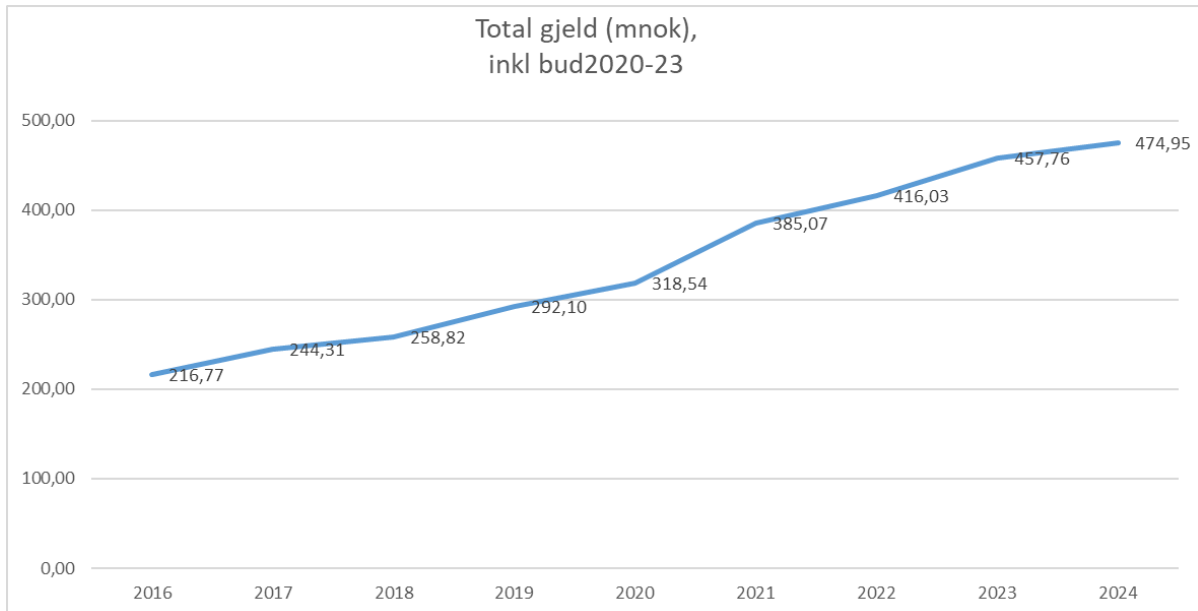
Kommunens samlede gjeld fordeler seg på følgende utlånsinstitusjoner

Kommunen ligger med fastrente på ca. 11,8 % av porteføljen, og rådmannen gjør en løpende vurdering av risikoen ved denne posisjonen og må ta hensyn til både gjeldas sammensetning, renteforventninger og økonomisk handlingsrom. Lån knyttet til selvkost vil ha en naturlig sikring/hedge ved at en kalkulatorisk renteelement er inkludert i gebyrene. Andel lån som kan

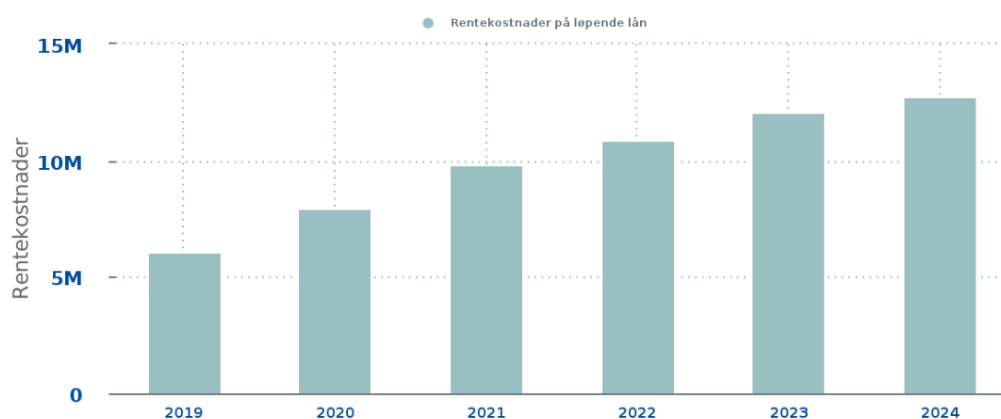
knyttet til selvkost i 2019, var 35 %, og i 2020 vil den ventelig være 44%, men vil variere mer i 4årsperioden.

Figuren under viser historisk utvikling i låneporteføljen og ventet forløp gitt rådmannens forslag til investeringsbudsjett i planperioden (2020-2023.)

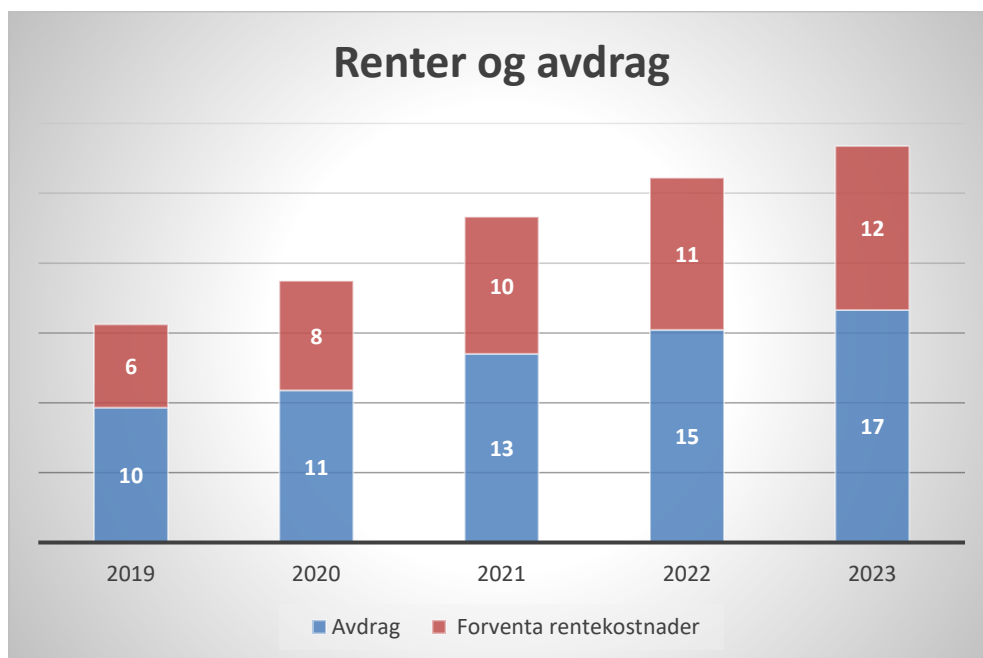
Figur; Utvikling gjeld basert på rådmannens forslag til investeringer

Figuren under viser historikk og prognose for Kommunens låneportefølje med hensyn til rentekostnad gitt Rådmannens økonomiplan. Tallene baserer seg på kommunalbankens markedsdata og forutsetter nye låneopptak på betingelser i samsvar med porteføljen for øvrig

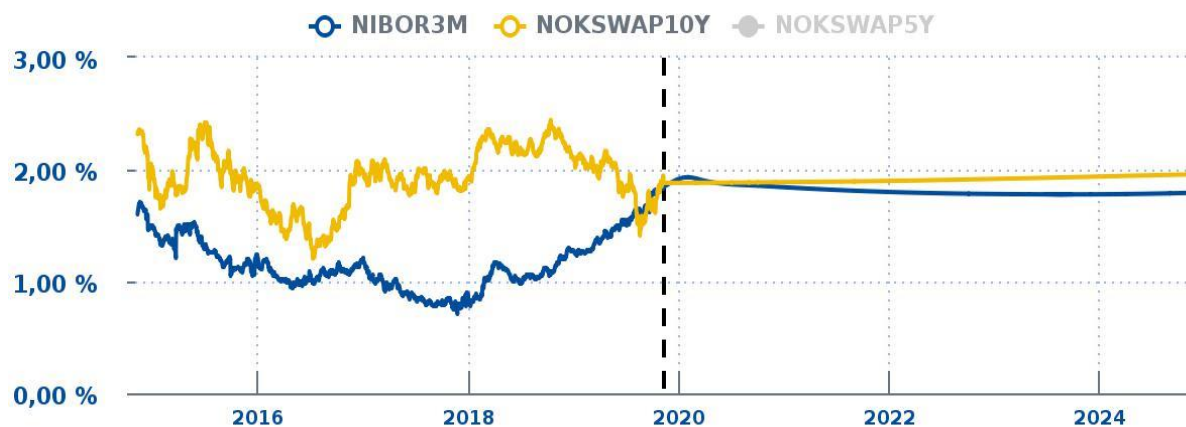
Figur Rentekostnad

Figuren under viser utvikling i rentekostnad og avdrag for kommunen gitt den investeringstakten og -nivået som Rådmannen planlegger fram til 2023

Figur; Forventa renter og avdrag basert låneopptak og renteutvikling

Figuren under viser historikk og prognose for rentenivået for fast (swap10Y) og flytende (nibor) rente (figur fra kommunalbankens portal):

Figur fast&flytende rente

Figurer illustrerer at fast rente har ligget til dels betydelig over flytende med unntak for en kort periode nå i 2019, og understreker argumentene for å ligge uten rentebinding i kampen om de laveste finanskostnadene.

Finansinntekter

I budsjetterte finansinntekter inngår renteinntekter fra kommunens finansplasseringer, samt utbytte fra Agder Energi og bankinnskudd med de til enhver tid gjeldende rentebetingelser. Kommunen har en portefølje for langsiktige finansielle plasseringer som SR Forvaltning ivaretar i henhold til kommunens finansreglement (vedtatt 2013). Formålet er ved å ta en

kalkulert og balansert risiko å oppnå en høyere avkastning enn en risikofri alternativ plassering (bankinnskudd). Budsjettet for 2020 legger til grunn forvalters forventning til porteføljen, og tabellen under viser de ulike risikogruppene som kommunens finansreglement definerer:

Risikoklasse	Forenklet beskrivelse (se finansreglement)
1	Obligasjoner og sertifikater garantert av norske stat. Innskudd hovedbank
2	Obligasjoner med fortrinsrett, innskudd, Pengemarkedsfond
3	Obligasjoner investment grade (BBB-)
4	Fondsobligasjoner, high yeild bedre enn BB-
5	Aksjefond
6	Egenkapitalbevis - oksjer OBX lista

Tabellen under oppsummerer Rådmannens forventning til avkastning på porteføljen, uttrykt i prosent, og der avkastningen speiler markedets omgang med kommunens posisjoner og plasseringer:

Aktivklasse - portefølje	Estimert avkastning
Obligasjoner og SR-Bank Kreditt	3,48 %
NIBOR-konto + 0,60%	2,42 %
OBX-aksjer + SR-Bank Utbytte	6,50 %
Gj.snitt avkastning, vektet	4,13 %

Anslagene er å anse som forsiktige, men er likevel forbunden med risiko og usikkerhet. Anslagene tar hensyn til direkte avkastning, mens eventuelle verdiendringer holdes utenom. Historisk avkastning er ikke med i prognosen.

Formidlingslån

Kommunen har en utlånsportefølje på formidlings lån. Renteinntektene fra denne samsvarer rimelig greit med kostnadene knytta til Husbanklånene i Husbanken. Mottatte og betalte avdrag føres i investeringsregnskapet, og differanse mellom inntekter og kostnader reguleres mot bundet fond.

Utbytte Agder Energi og andre

Kommunens eierskap på 2,07 % av aksjene i Agder Energi har bidratt med betydelige beløp i en årrekke. Til grunn for det årlige utbyttet ligger kommunenes andel av eierskapet, 70% av underliggende IFRS-resultat to år tilbake og med fratrukk for eierutlegg (satt til 1,5mnok i eiermøtet). I tillegg til utbytte fra Agder Energi forventes det utbytte fra egenkapitalbevisene i Kvinesdal Sparebank. Kommunestyret vedtok å gå inn med 2 millioner kroner i banken i juni 2017.

Usikkerhet knyttet til inntekt fra utbytter er først og fremst knytta til verdiutviklinga av kommunens plasseringer. Agder Energi har signalisert at utbytteutbetalinger fra selskapet i de kommende årene må forventes å bli lavere som følge av lavere energipriser.

Avskrivninger og Lån

Avskrivningene legges ikke inn budsjett. Avskrivningene gir et uttrykk for verditapet på kommunenes anleggsmidler, og er ikke ubetydelig høyere enn kommunens avdrag. I praksis

betyr dette at kommunen tærer på oppspart kapital.

Sirdal Kommune legger opp til å avdra låneporteføljen med minimum det avdrag som kommuneloven legger til grunn. Anslaget som ligger i budsjett, må anses å være et nøkternt estimat.

Endringer i forhold til inneværende økonomiplan

Organisering & struktur

Det er i årets økonomiplan ikke lagt inn endringer i organisering og struktur. Rådmannen vurderer dette løpende, og endringene gjort i fjor (egen ramme for Tilskudd til Sirdal Søk & ASVO, og tilsvarende for Tilpassede stillinger som ble lagt under ramme Fellesposter), har vært hensiktsmessige.

Utgangspunktet for budsjettet har vært å videreføre dagens drift gitt de føringer som er gitt politisk, og tilpasset de rammebetingelser kommunens drift reguleres av. Tabellen under viser Sirdal Kommunes delegasjon av budsjettmidler for 2020, presentert på klassisk Skjema 1B slik det er regulert i kommuneloven av 1993 (skjem iht kommunelov av 2018 vil bli plassert i vedlegg til denne økonomiplanen):

1B Bevilgning	BUD2020	BUD2019me	BUD2019	Regnskap2018	ΔB20-B19 (kr)	ΔB20-B19 (%)
ALLE (1000nok)	230 576	213 326	213 556	215 100	-12 203	107,97
POLITISK STYRING	3 282	3 600	3 600	3 148	-318	91,16
SENTRAL STØTTEENHET	25 471	23 600	23 600	23 157	1 871	107,93
SIRDALSGODER	6 450	6 189	6 189	8 055	261	104,21
Tilskudd Kirke og andre	4 726	4 826	4 826	4 901	-100	97,93
ENHET SKOLE	40 355	38 700	38 700	35 690	1 656	104,28
BARNEHAGENE	20 447	19 400	19 400	18 959	1 047	105,4
ELEHEIMANE	2 001	1 990	1 990	1 678	11	100,57
LISTER BARNEVERN	4 986	4 369	4 369	4 428	617	114,12
AMBULANSE	1 207	936	936	630	271	128,94
HELSEENHET	25 367	24 700	24 700	22 938	667	102,7
NAV	2 077	2 019	2 019	2 620	58	102,88
PLEIE OG OMSORG	55 382	49 000	49 000	56 160	6 382	113,02
ENHET FOR KULTUR	11 175	10 800	10 800	10 378	376	103,48
VEDLIKEHOLDSPLANEN	3 000	2 000	2 000	1 205	1 000	150
BYGG	22 589	20 500	20 500	22 852	2 089	110,19
AREALFORVALTNING	5 030	4 541	4 541	3 352	489	110,76
VEG & PARK	10 065	10 600	10 600	11 064	-535	94,95
BRANN	3 402	2 770	2 770	4 086	632	122,8
KRAFTFOND	0	-230	0	152	0	0
VANN OG AVLØP	-12 430	-14 839	-14 839	-10 348	2 409	83,77
HOVEDPLAN VEG	1 500	1 000	1 000	745	500	150
FELLESPOSTER 1 B	-8 276	-5 765	-5 765	-11 262	-2 511	143,57
TILTAK	2 770	2 620	2 620	512	150	105,73

Figur; Regnskapsskjema 1B (etter gl kommunelov)

Tabellen over er en opplisting av del-rammer som følger av delegasjonen i kommunen, og følger strukturen iht gammel kommunelov som nå er erstattet av ny lov i 2019. Regnskapsskjema etter ny standard følger som vedlegg til økonomiplanen.

Bevegelser og endringer målt mot tall for tidligere perioder, kan på et overordnet plan forklares med konsekvensjusteringer og fallende realinntekter. I det følgende vil det bli

presentert vurderinger og kommentarer fra enhetsleder for de ulike rammene. Fokus ligger på prioriteringer inn mot det nye året som kommer basert på erfaringer fra det som forlites ditto, og sett i sammenheng med og vurdert opp mot samfunnsdelen i kommuneplanen.

INNSPILL OG RESULTATMÅL – ENHETENE –

POLITISK STYRING

Ingen spesielle tiltak knyttet til politisk styring. De folkevalgte styrer dette budsjettkapittelet selv.

ENHET FOR STØTTEFUNKSJONER

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak):				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
		<p>Sentral støtteenhet</p> <p>Driftsrammen skal dekke personal- og driftskostnader til rådmannskontor, personalavdeling, økonomi-/lønnsavdeling, informasjonsavdeling, samt politisk sekretariat/sentralarkiv.</p> <p>Videre inneholder rammen kostnader knyttet til revisjon og tilsyn, lærlinger, frikjøp tillitsvalgte, samt fellesutgifter som ikt-drift (lisenser, drift av økonomiprogram og sak/arkiv), kontingenter, forsikringer, velferdstiltak for ansatte og utgifter til leilighet, bedriftshytte og trimrom.</p>		
Økt ramme	50	<p>Anskaffelse/bruk av info.skjermer ved inngangsparti samt møterom.</p> <p>Gir bedre service. Anskaffelseskostnad + noe kabling.</p>	Organisasjon, pkt. 8, s. 10.	JA

RESULTATMÅL 2020 - OK

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Digitalisering.	Organisasjon, pkt 1 og pkt 8, s. 10	<p>Oppdatert programvare som til enhver tid effektivt kan levere tjenester av høy kvalitet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gj.gang av programvare ved hver avdeling foretas. - Plan for eventuelle nyinnkjøp kartlegges (med tids-perspektiv). <p>Opplæring for maksimal utnyttelse av systemene som er med på å gjøre avdelingene mer effektive.</p>	<p>Effektivitet/kvalitet.</p> <p>Rasjonelle arbeidsprosesser.</p> <p>For 2020 innebærer bl.a. dette:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personal- meldinger håndteres i Visma (arbeids- avtaler, permisjoner m.m.). <p>Ny modul tas i bruk.</p> <p>Info.skjerm ved inngang rådhus samt møterom. Anskaffes og installeres. Service overfor kunder. Fordrer skjerpet kalenderbruk internt.</p>	Arbeidsplaner med tidsfrister samt innarbeiding i budsjett og øko.plan.

Effektivisering.	Økonomi, pkt. 1, s. 9	Vurdere stillinger ved ledighet mtp. reduksjoner. Innhente info. fra sammenlign- bar kommune om organisering, oppgaveløsning og ressursbruk.	Reduserte lønnskostnader.	Årsregnskap, lønnsregnskap, øko.rapporter, kostra-tall.
Belegg ved elevheimen.	Økonomi, pkt. 1, s. 9. Likestilling m.m, pkt. 1, s. 11. pkt 7, s. 12. Nærings- utvikling, pkt. 13, s. 18.	Flere leietakere på Øyghedlar elevheim (gjennom flere elever ved Sirdal vgs.).	Økte leieinntekter. Flere inngåtte leieavtaler. Gode resultater på trivselsundersøkelse (elever som trives og som opplever trygghet er gode ambassadører mht. rekruttering).	Innsøking/opptak til Sirdal vgs. Gj.føring av trivselsundersøkelse.

SIRDALSGODER

Sirdalsgoder omfatter ordninger som tilskudd til boligbygging, Sirdalstariff på strøm til næringslivet, sommerjobb for ungdom, «Kvadratruta», stipend til skoleelever og studenter, kommunal kontantstøtte og skolebussavtale med fylkeskommunen.

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak) - Sirdalsgoder:				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2019-2020				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
Søke å holde dagens ramme	1000-2000	Justerere Sirdalstariff fra en fast pris på 23 øre/kWh til fast rabatt på 7 øre/kWh.		JA
Justere ramme etter behov	600	Tilpasse avsetning til boligtilskudd til forventet bruk		JA

ENHET SKOLE

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak)				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei

		Skolens rammebetingelser påvirkes av både nasjonale og lokale bestemmelser, som f.eks endringer i opplæringslov, innføring av skoleadm.system og nye læreplaner i grunnopplæringen. Kompetanseheving for å møte nye krav vil være et prioritert område. Voksenopplæringen har synkende elevtall, mens grunnskolen elevtall er stabilt. Overføringer fra stat ifm tidlig innsats, videreutdanning for lærer og grunn-/persontilskudd fra IMDI påvirker enhetens driftsbudsjett. Færre flyktninger gir mindre tilskudd. Enheten har omprioritert stillingsrammen internt ifht redusert elevtall i voksenopplæringen for å dekke inn økt behov i grunnskole. Budsjettposter knyttet til interkommunale samarbeid er økt med prisstigning. Skoleenheten har møtt vedtatt innsparingskrav for 2019.		
Økt ramme	300	Fagfornyelsen vil kreve utskiftning, nyanskaffelser av læremidler. Endrede krav til fagkompetanse f.eks "koding" vil kunne gi økte kostnader knyttet til kompetanseheving. "Fagfornyelsen vil stille nye krav til læremidler og kompetanseheving. Enheten ser behov for å styrke rammen for å klare dette."	Organisasjon, pkt. 1, s.10 Barn og unge, pkt. 4 og 7, s. 13	JA.

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Gode og trygge oppvekst- og læringsmiljø, som legger grunnlaget for at barn og unge kjenner trygghet, mestrer utfordringer, får brukt sine ressurser og bidrar til utviklingen av Sirdal.	Barn og unge, pkt. 8, s. 13	Alle elever opplever et trygt, godt og inkluderende skolemiljø, med fravær av mobbing	Skolene gjennomfører forebyggende tiltak. Skolene overholder aktivitetsplikten. Skolene arbeider etter BTI-modellen i oppfølging av enkeltelever.	Elevundersøkelsen. Lokale brukerundersøkelser. Stafettlogg-statistikk.
	Barn og unge, pkt. 1 og 7, s. 13	Gode resultat på nasjonale prøver og eksamen. Resultat på NP i engelsk forbedres (over tid)	Gjennomsnittsskår på NP for 5., 8. og 9.trinn i løpet av en femårsperiode (2015-2020). Resultat for NP i engelsk heves i perioden (2015-2020), særlig for 5.trinn.	Nasjonale prøver Eksamensresultat
Gi deltakerne i voksenopplæringen god kjennskap til norsk språk, kultur og samfunnsliv og tilpasset opplæring preget av høy faglig kvalitet	Barn og unge, pkt. 7, s. 13,	Alle deltakerne får tilpasset opplæring. Alle deltakerne får opplæring av kvalifisert personale.	Skolen har laget individuelle planer sammen med hver enkelt deltaker. Deltakerne oppnår sine mål. Skolen konkretiserer og følger opp kompetanseplanen.	Trekantsamtaler Deltakersamtaler Brukerundersøkelse Norskprøve Samfunnskunnskapsprøve Statsborgerprøve

ENHET BARNEHAGE

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak):				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunns del	Prioritert tiltak Ja/Nei
		Sentrale myndigheter legger opp til at mer av Utviklingsarbeidet i barnehagene legges til regionalt og lokalt nivå. Barnehagene i Sirdal er med i Rekom Lister, (Regional kompetanseutvikling i Lister) med oppstart 2020. Kompetanseløftet tar utgangspunkt i ståtedsanalyser gjort i barnehagene i 2019. Arbeidet skjer i nært samarbeid med Lister Pedagogiske senter og Universitetet i Agder. Hele personalet skal delta i utviklingsarbeidet. Barnetallet ser ut til å bli noenlunde stabilt i Øvre Sirdal barnehage de neste 3-4 årene, Tonstad barnehage har derimot synkende barnetall. Det er fortsatt utfordring med å innfri pedagognormen, dette pga. av permisjoner og vanskelig å få søkere til vikariater. Ønskelig å lyse ut stipend for ansatte/lokal ungdom som ønsker å ta barnehagelærerutdanning. Budsjett 2020 er ca. 1 mill over budsjett 2019, dette tross nedgang i barnetall/årsverk. Dette skyldes reduksjon i inntekter, vikarutgifter som tidligere ikke var budsjettert, samt lønn og prisvekst. Barnehagene må ha inn vikarer ved fravær for å opprettholde Bemanningsnorm og for å ha forutsigbare arbeidsdager for ansatte. Justert opp barnehageprisene med 3,1% prisvekst fra nytt barnehageår 2020.		
Red. ramme	1800	Reduksjon i årsverk pga. mindre barnetall		
Økt ramme	460	Vikar-utgifter nå lagt inn i rammen. Må ta inn vikar når ansatte er syke/ferie pga.bemanningsnorm.	Barn og unge, pkt. 8, s.13	vedtatt
Økt ramme	51	Prisvekst/justering fra PPT og LPS kr 51 816		
Økt ramme	130	Stedfortredertilleg for fagarbeidere fremforhandlet 2018		vedtatt

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Barna opplever omsorg, lek, læring og medvirkning i et miljø preget av mangfold og inkludering	Barn og unge, pkt. 8 , s.13	Over 4,7 på områdene: barnets trivsel, utvikling og medvirkning på foreldreundersøkelsen (skala fra 0-5, hvor 5 er svært fornøyd)	*barna trives i barnehagen *alle barna har en venn * foreldre er fornøyd med barnehagetilbudet *Gode arbeidsmiljø med ansatte som trives i jobben sin	*Foreldreundersøkelse *Foreldresamtaler *Brukerundersøkelse for ansatte *Medarbeidersamtaler
Fleksibelt barnehagetilbud	Barn og unge, pkt. 3, s.13	*Fornøyd brukere som får det barnehagetilbudet de har behov for *Tydelige vedtekter som regulerer	*Alle får barnehageplass når de ønsker det *ansatte har en god arbeidshverdag med høy trivselsfaktor	*Dialog med foreldre *Foreldreundersøkelse *Brukerundersøkelser

		åpningstider og opptak *bemanningsnorm er oppfylt gjennom hele åpningstiden *pedagognorm oppfylt		
--	--	--	--	--

LISTER BARNEVERN – for 2020 lagt inn under enhet for helse.

AMBULANSE – for 2020 lagt inn under enhet for helse.

ENHET HELSE

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak):				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunns del	Prioritert tiltak Ja/Nei
		<p>Lister barnevern: Budsjetttrammen som foreslått fra Lister barnevern er basert på tjenestebehovet. Ambulansen: Forventet aktivitetsnivå som budsjettert. Helse: Det forventes økte utgifter til beredskapstillegget på legevakt, kjøp av tjenester legevaktsentral og hjelpepersonell innen tjenestene. Folkehelsearbeidet bør være et satsingsområde i Sirdal med behov for økte ressurser. Det skal utarbeides ny folkehelseoversikt og forebyggende tjenester og tiltak knyttes mot utfordringsbildet/folkehelsebarometeret bør prioriteres.</p> <p>Informasjon om ressursbehov ved laboratoriet/resepsjonen legekontor: Normen for hjelpepersonell ved legekantoret er på 0,8 – 1,2 stilling pr. lege. Sirdal har 0,65 % hjelpepersonell pr. lege, noe som betyr en svært krevende arbeidshverdag for de ansatte, noe overtid, avvik, og bruk av ekstrapersonell. Det er og blitt overført flere arbeidsoppgaver til ansatt i resepsjonen (merkantil innen helse) både innen økonomi, arkiv og administrative oppgaver. Ved å øke stillingsnormen med 30 % stilling vil Sirdal komme opp på 0,75 % stilling pr. lege. Det vil betyr en bedre arbeidshverdag for de ansatte, tid til å gjøre alle arbeidsoppgaver, redusert overtid, samt at ansatte får økt sine stillinger opp til 100 % fast i stedet for å gå ekstra dager. Det vil og ha betydning for brukerne og tjenestene ved legekantoret, færre stengte dager og mer personell tilgjengelig.</p>		
Økt ramme	608	<p>LISTER BARNEVERN Lister barnevern - økte driftsutgifter - legges i budsjett</p>	Org., pkt.1, s.10	Ja
		<p>GENERELT Lønnsmidler til vikarer, ekstrahjelp lagt inn som for 2019</p>		
Økt ramme	70	<p>AMBULANSEN Innkjøp av nødvendig utstyr til øvelser. Kan bruker av flere avd.</p>	HO, pkt. 2, s.14	Ja
Red.ramme	-240	Økte refusjoner til ambulansetjenesten		

Økt ramme	120	HELSE Oppgradering av Infodoc programvaren - skybasert løsning fra 2021 - bør kjøpes inn nå på grunn av rabatt ved bestilling i 2019.	HO, pkt. 2, s.14	Ja
Økt ramme	50	Interkommunalt samarbeid - miljørettet helsevern	Org., pkt.1 og 5, s. 10	Ja
Økt ramme	70	Kjøp av tjenester fra legevaktssentral Flekkefjord Sykehus - økte kostnader	Org., pkt.1 og 5, s.10	Ja
Økt ramme	400	Vaktgodtgjørelse legevakt	Org., pkt.1, s.10.	Ja
Økt ramme	30	Betalingsterminal på legekantoret	Org.,pkt.8, s.10	Ja
Økt ramme	50	Oppgradering av utstyr fysioterapiavdelingen	HO, pkt.4, s.14.	Ja
Økt ramme	120	Krav om ansatt psykolog i 2020. Det gis ikke tilskudd og alle kostnader legges til drift. Forventa ressurs 20 % fra 2 kvartal.	BU, pkt.1,2 og 5 s.13	Ja
Red. ramme	-450	Forventa tilskudd i 2020: ressurskrevende brukere, kompetansetilskudd og andre tilskudd	HO pkt. 2 og 4, s.14	Ja
Økt ramme	60	TILTAK Etter vernerunder de siste årene er det er klart behov for at ansatte har hev/senk arbeidsplasser. Arbeidsmiljøtiltak		Ja
Ikke lagt i budsjett	300	Økt ressursbehov legekantor(lab/resepsjon) hjelpepersonell Ressursøkning 30 % - 40 % stilling. Arbeidsmiljøtiltak		Ja
Red.ramme	-300	Refusjon beredskaps- og følgetjeneste gravide. Usikkert om kommunen oppfyller krav til refusjon		

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Interkommunale samarbeid er nyttige og bidrar til økt kompetanse, godt fagmiljø og videreutvikling av tjenester.	Organisasjon, pkt 1, s. 10 Helse og omsorg, pkt 1, 3 og 4, s. 14	a. Fortsatt Listersamarbeid og følgende tjenester: b. IPS Lister—samarbeid med NAV c. Leve hele livet – intern handlingsplan d. Bruke læring fra prosjektet «Måling og mening» videre e. Delta i Lister samarbeid innen miljørettet helsevern f. Samarbeid om psykolog	a. Opp-datererte samarbeids-avtaler b. Status nytte – gevinst c. Konkrete satsings-områder d. Kunne ta ut nyttige statistikker e. Rådgiver har oppgaver f. Psykolog ansatt 2020	a. Evaluering av samarbeids-avtaler b. Bruk av tjenesten c. Følge opp satsinger d. Bruke statistikker e. Tilsyns-kalender følges f. Psykolog ansatt i drift
Tidlig innsats og fokus på folkehelse – utfordringer.	Barn og unge, pkt 1, 2 og 5, s. 13 Helse og omsorg, pkt 5, s. 14	a. Stafettlogg bedre tverrfaglig innsats (BTI) i drift b. Ha en best mulig oversikt over årsaker til særlige folkehelseutfordringer	a. Registre antall stafettlogger b. Bruke statistikker for kartlegging	a. Evaluering av bruk b. Har innhentet relevant data
Ny teknologi og elektroniske løsninger til nytte for innbyggerne og ressursbesparing for de ansatte.	Organisasjon, pkt. 5 og 8, s. 10 Helse og omsorg, k. punkt 2 og 5 (side 14)	a. Visma profil-egenbetaling b. Mobil omsorg tatt i bruk c. Avstandsoppfølging enkelte diagnoser d. Elektroniske løsninger: e-dialog	a. Egenbetalings-modul tatt i bruk b. Ansatte bruker mobil omsorg c. Økt bruk av Thelma	a. Rapport og statistikk b. Evaluering av bruk c. Brukertilfredshet og statistikk

		e-konsultasjon e. Bedre betalingssystem legekontor	d. At alle er godt informert e. Betalings - terminal	d. Rapport og statistikk på bruk e. Evaluering av bruk - nytte
--	--	--	---	---

ENHET NAV

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak):				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
		NAV Lister anbefaler at Sirdal kommune for 2020 viderefører sin budsjettramme for NAV med et prosentvis påslag (antydnet 3 %).		

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
		Iverksette nye NAV Lister fra 1/1-2020.		

ENHET PLEIE OG OMSORG

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak)				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
Økt ramme		Utgifter ifm ulike vikarposter (ferievikar/sykevikar) er lagt inn i rammen, samt overtid. Innarbeidet praksis med innleie av vikar ved sykefravær, velferdspolisjoner, kursdeltakelse og utdanningspermisjoner ol medfører betydelige vikarutgifter. Dette for å ivareta forsvarlig drift gjennom hele døgnet. Utgifter estimert fra regnskap 2019. Det jobbes med tettere sykefraværsoppfølging (fravær pr aug -19 på 9,9 %) og tilstrebe økt jobbnærvar.	Organisasjon, pkt. 5, s.10	JA
Økt ramme	100	Utgifter til leasingbiler årlig økning, samt planlagt utskiftning av 2-3 biler ila 2020. Bør vurdere å se nærmere på kjøp kontra leasing på sikt.		JA
Red.ramme	1 000	Utgifter til kjøp private tjenester tatt bort grunnet tilstrebe tilpasset drift fremfor innkjøp av tjenester fra vikarbyrå.	Helse og omsorg, pkt. 3 og 6, s.14	JA

Red.ramme	250	Redusert utgifter til matvarer grunnet økt fokus på storinnkjøp/innkjøpsavtaler.		
Tiltak	Uavklart omfang	Rekruttering/Livsglede: Vurdere etablering av ungdomstillinger i helgene på institusjon. I første omgang tilstrebes utgifter dekket av tilskuddsmidler fra helsedir. Må innarbeides i budsjett senere i økonomiplanperioden.		
		Vedtatt innsparing på -6,8 mill kr har i 2019 ikke latt seg gjennomføre fullt ut grunnet manglende vedtak/mulighet for å gjennomføre organisatoriske endringer i enheten. Prioritering for 2020 vil være sammenslåing av avdelinger i tråd med politisk vedtak, samt justering av bemanningsnorm opp mot reelt belegg. Dette vil være tiltak som vil kunne gi økonomisk gevinst i 2020. Presiseres nærmere når prosessen er ferdigstilt i nov. - 19.	Organisasjon, pkt.1 og 7, s.10	JA

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Styrke hjemmebase rt omsorg	Helse og omsorg; Hovedmål, samt pkt. 3 og 6, s.14. Likestilling, befolknings-sammensetning og integrering; pkt. 7, s.12.	<ol style="list-style-type: none"> Tjenestene er tilrettelagt slik at innbyggerne kan bo og oppleve trygghet i eget hjem lengst mulig Tjenesteyting hele døgnet i eget hjem (i hele kommunen) Velferdsteknologiske løsninger som digitale trygghetsalarm, piller, digitale tilsyn, gps osv er implementert i tjenesten. Systematisk oppfølging av hjemmeboende med demens, herunder etablert aktivitetssenter for hjemmeboende personer med demens. Styrket aktivitet/dagtilbud Økt brukermedvirkning Etablert kommunikasjonsstrategi Samlokalisert korttids- og hjemmebasert omsorg i en avdeling 	<p>Resultat bruker/pårørendeundersøkelse</p> <p>Etablert frivilligteam</p> <p>Økt antall brukere med hj.basert tjenester/ akt.tilbud, redusert antall institusjonsbeboere</p> <p>Etablert aktivitetssenter for hjemmeboende personer med demens.</p> <p>Etablert aktivitetssenter (for hjemme-boende) i Sigbjørn K Tunet.</p> <p>Utført funksjonskartlegging forebyggende, og ved endringer</p> <p>Etablert samdrift korttidsavdeling og hjemmesyke-pleie</p> <p>Hensikts-messig organisert natt-tjeneste</p>	<p>Representasjon på eldre dagen, pensjonistklub b, eldreråd, pårørendeforening etc.</p> <p>Frivilligteam satt i system</p> <p>Brukerundersøkelse benyttes aktivt i planlegging</p> <p>Rapportering av beleggspresent institusjon månedlig</p> <p>Arbeidsplan/t urnus revidert og tilpasset drift.</p>

Kvalitetssikre elektronisk pasientjournal (EPJ)	Helse og omsorg, pkt. 2, s.14. Organisasjon, pkt. 1 og 8, s.10.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alle medarbeider edokumenterer i EPJ i tråd med gjeldende retningslinjer/lov 2. Saksbehandling av enkeltvedtak er i tråd med gjeldende retningslinjer/lov 3. Legemiddelhåndtering dokumenteres og gjennomføres i tråd med gjeldende retningslinjer/lov 4. Systematisk bruk av tilgjengelige data/verktøy 	<p>Gjennomført kompetanse-heving på følgende områder: IPLOS Saksbehandling Legemiddel-håndtering</p> <p>Profesjonalisering av saksbehandling Etablert egen saksbehandlerstilling</p> <p>Stikkprøver</p> <p>Oppdaterte tiltaksplaner og funksjons-nivå, samt vedtak på alle som mottar tjenester.</p> <p>Implementert verktøy ifm prosjekt måling og mening</p>	<p>Gjennomført og evaluert prosjekt digital samhandling (Profil)</p> <p>Mobil omsorg implementert i alle avdelinger</p> <p>Revidert legemiddel-håndterings rutiner med tilhørende prosedyrer/tiltak</p> <p>Benytte måleverktøy aktivt i utforming av strategi</p>
Livsglede for eldre	Helse og omsorg, pkt. 1, s. 14.	Opprettholder fokus på livsgledearbeidet i avdelinger på institusjon og aktivitetssentre.	Resertifisert livsglede sykehjem	Livsglede som en del av «slik gjør vi det hos oss».
Styrking av ledelses-funksjonen	Organisasjon; Hovedmål_+ pkt. 1 og 5, s.10. Økonomi; pkt. 1, s.9.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Etablert lederteam som styrker samarbeid og fleksibilitet på tvers (avdelinger/komp.) 2. Økt lederkompetanse Økt jobbnærvar 	<p>Jobbnærvar på 92 %</p> <p>Tilrettelagt/ Økt ledelses-ressurser</p> <p>God øko.styring/ Involvering og hensiktsmessig ressursstyring</p>	<p>Månedlig rapportering på jobbnærvar</p> <p>Arbeidsplan/turnus justert i tråd med behov</p> <p>Regnskaps-rapportering Månedlig</p> <p>Redusert innleie av vikar ved fravær/annet</p>

ENHET KULTUR

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak) - fra enhet kultur:

Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023

Budsettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
Økt ramme	190	<u>Ansvar 1207: SMoK:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Det er lagt inn vakant stilling for 1. halvår, Jf. Vedtak i K.sak 19/104: «Formannskapet godkjenner at det tilsettes danselærer i 5,2% stilling (Sinnes) og piano/sanglærer i inntil 30% stilling ved kulturskolen for skoleåret 2019/202» 		JA
Redusert ramme		<u>Ansvar 1410: Enhet for kultur</u> <ul style="list-style-type: none"> • Redusert 10000,- på andre annonser • Driftsreduksjon 2014 på 203000,- ligger ført her som inntekt • Generell innsparing fra 2018 på 505000,- ligger ført som inntekt. • Generell innsparing fra 2019 på 306000,- ligger ført som inntekt 		JA.
		<u>Ansvar 1411: Bibliotek</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stillingen ved Sinnes filial føres opp som en vakant stilling (24%) så lenge nåværende bibliotekar slutter ved årsskiftet. Her kan det bli justeringer. 		JA.
	70	<u>Ansvar 1413: Kunst og kulturformidling:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Har redusert billettinntekter med 70000,- Dette skyldes færre publikummere og at posten vi hadde til arrangement har blitt vesentlig redusert de siste årene. Dette fører også til færre arrangement/konserter. 		
		<u>Ansvar 1420: Sirdal Fjellmuseum</u> <ul style="list-style-type: none"> • Ligger inne 100% stilling som museumsleder/leder for turistinfoen (50/50) • Pga. at kaféen er etablert er det vesentlig mindre salg av kioskvare gjennom museet. Konto for kjøp av varer og salg av kioskvare er derfor begge redusert. • Arrangement/kunstformidling er satt opp med 15.000,- Skyldes mer aktivitet og flere arrangement knyttet til museet. • Inntektskontoene ved museet er gjennomgått og mer tilpasset dagnes drift med privat kafedrift men også flere besøkende/arrangement. 		
TILTAK	50	Tilskudd til naturtriangelet. Jf. Kommunestyresak 18/162	Organisasjon, pkt.3, s.10. Kultur, fritid og friluftsliv pkt. 6, s. 15.	JA

TILTAK	100	Turstier/Turveier m.m. beløpet har stått som driftiltak i flere år med en årlig ramme på 100.000,-. Det er ønskelig å beholde denne potten til ulike tiltak både som gjelder vedlikehold av eksisterende stier/veier og opparbeidelse av nye. Midler hefra benyttes også til brøyting av turveien mellom Tonstad og Seland	Kultur, fritid og friluftsliv, pkt. 4, 5 og 7, s. 15 og 16. Næringsutvikling, pkt. 10, s. 18.	JA
--------	-----	--	--	----

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Utvikle Sirdal Fjellmuseum og Kvæven Bygdetun	Næringsutvikling, pkt. 8, 9 og 10, s. 17 og 18. Infrastruktur og Kommunikasjon, pkt. 7, s. 22.	Utarbeide en konkret tiltaksplan for Sirdal Fjellmuseum og Kvæven Bygdetun. Få fram et klart grensesnitt mellom kommunale oppgaver og tjenester og næringsdrift.	Et mer levende museum. Flere besøkende. Flere arrangement. Tettere samarbeid mellom ulike aktører Tettere samarbeid mellom kommunen og private aktører. Modernisering og evt. utvidelse av åpningstider ved turistinfoen. Avsetting av midler i kommende budsjett/økonomiplaner til tiltak ved Sirdal Fjellmuseum.	Det er et bredt ønske om å få utnyttet potensialet som ligger på Kvæven bedre. Jf. punkter i samfunnsdelen Følgende vedtak ble fattet i K.sak 19/83: Innhold i og driftsform for turistinformasjonen gjennomgås innen utgangen av 2019 med ny politisk behandling tidlig i 2020. Iverksettelse av ny driftsform fra og med sommer-sesongen 2020. Et tydelig grensesnitt imellom kommunale oppgaver/ansvar og næringsdrift/mulighet er definert og etableres. Skal være avklart innen utgangen av 2019 og iverksettes innen sommer 2020. Bemanning på kultursektor og i turistinformasjonen bestemmes når innhold/driftsform og grensesnitt/oppgaver er avklart.
Sirdal kulturhus med tilhørende uteområde	Kultur, fritid og friluftsliv, pkt. 2,3,6 og 7, s. 15. Likestilling, befolknings-sammensetning og integrering, pkt. 8, s. 12.	Sette i gang en prosess for å videreutvikle kulturhuset som Sirdals kultursenter. Se potensiale som ligger i å ha kulturhus, idrettshall og idrettsanlegg i samme området. Utvikle pakkeløsninger.	Et mer «levende» og åpent kulturhus. Større aktivitet. Flere besøkende. Flere arrangement. Flere ulike brukere.	Fremme politisk sak hvor det vises til aktuelle punkter i kommuneplanens samfunnsdel.

			Flere bruksområder må utredes.	
			Avsetting av midler i økonomiplanen.	

ENHET BYGG OG EIENDOM

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak) - fra enhet:				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
Økt ramme	2000	Strømutgiftene øker betydelig		JA
Redusert ramme	-100	Reduksjon i utgifter renovasjon	Organisasjon, pkt. 1,s.10	JA
Økt ramme	- 300	Økte leieinntekter		JA
Økt ramme	100	Kostnader SD-system/Plania - Lisenser	Organisasjon, pkt. 8,s. 10	JA
Redusert ramme	-100	Reduksjon bemanning gjennomgang renholdsplaner	Organisasjon, s.10	JA

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Forbedre styring av ventilasjonsanlegg.	Organisasjon, pkt. 1 og 8, s.10. Barn og unge, pkt. 5, s.13.	Forbedre kvalitet og redusere kostnader	Få bedre samlet oversikt. Forbedre økonomien og opplevd innelima. Lukke de avvik og feil som oppstår raskere.	Gir lettere tilgang til systemer på en strukturert måte. Fremdrift over noen år, med flere milepæler, ved at flere bygg over tid blir koblet på det overordnede systemet. Enheten blir mindre sårbare på personnivå.
Ta i bruk boligmodul i Plania.	Organisasjon, pkt. 1 og 8, s.10.	Forbedre kvaliteten og redusere kostnader til drift	Forenkler arbeidsdagen for ansatte	Vil være oppnådd når alt er flyttet over i Plania, uten at vi trenger å bruke permer/løse papirer.

ENHET AREALFORVALTNING

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak) - fra arealenhet				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
Økt ramme	280	Tilskudd landbruksformål. Justering i første tertialrapport, k-sak 19/99. Økes for å unngå budsjettjustering gjennom tertialrapport. Økningen skyldes en tidligere reduksjon som nå foreslås korrigert til samme nivå som før.	Næring, landbruk, k.pkt. 1,s. 18.	JA
Økt ramme inntekt	100	Gebyr reguleringsplaner foreslås økt med 29 % for øke selvkostgraden. Selvkostfondet for reguleringsplan viser at gebyrområdet er (flere mill.) unna selvkost. Resultat kan forbedres ved økning i gebyr og reduksjon av kjøp av tjenester.	Økonomi, pkt. 1 og 2, s. 9.	JA
Økt ramme	445	Lønn. Vakant arealplanlegger lagt inn med 50 %.	Organisasjon, pkt. 1,s. 10.	

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Landbruk	Organisasjon, pkt. 1 og 8, s. 10.	Større fokus på kontrollarbeid mot tilskuddsordningene i Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) og produksjons-tilskudd.	Gjennomført kontroll på 5% av søknadene om NMSK og 10% av søknadene om produksjons-tilskudd.	Årlig
Byggesaks-behandling	Organisasjon, pkt. 1 og 8, s. 10.	Utrede og vurdere om det skal innføres bruk av E-byggesak, eventuelt andre digitale løsninger for å være en effektiv tjenesteleverandør.	Faktagrunnlag så som IT-tekniske krav, brukervennlighet og kostnad.	Halvårlig

ENHET TEKNISK DRIFT

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak) - fra enhet teknisk drift

Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
		Teknisk drift har i 2019 hatt store utbyggingsprosjekt i 2019. Vi har hatt større utfordringer med ferdigstilling av Handeland renseanlegg enn forutsatt og dette har påvirket fremdrift på andre anlegg som for eksempel Sinnes vannverk som ikke blir utbygd før 2020. Når det gjelder driftsutfordringer så har vi i 2019 innarbeidet generell innsparing fra 2018. I tillegg til dette fikk vi for 2019 vedtak om innsparing på totalt 498.000 innen ansvarsområde veg.. Disse er forsøkt innarbeidet men vi har ikke klart dette fullt ut og en foreslår derfor en reduksjon i innsparingen på 198.000. Gebyrinntekter og bruk av selvkostfond er justert i forhold til eget notat utarbeidet av Envidan Momentum.		
Redusert ramme	-130	1670 - Flytting av brøyteroda ved skolen og Sirdalsheimen fra Teknisk drift til Bygg og eiendom	Økonomi, pkt. 1, s.9	
Økt ramme	100	1670 - Økt budsjett for brøytevakt som tidligere var underbudsjettet		
Redusert ramme	-100	1670 - Vedlikeholdspost veger redusert for å imøtekomme krav om generell innsparing	Økonomi, pkt. 1, s.9	
Redusert ramme	-200	1670- Reduksjon for å imøtekomme krav om generell innsparing. Vil medføre lengre perioder med feil før feilretting	Økonomi, pkt. 1, s.9	
Økt ramme	198	1670- Det foreslås at generell innsparing reduseres fra 498000 til 300000 og at en derfor øker rammen som følge av dette med 198000.	Økonomi, pkt. 1, s.9	
Økt ramme	120	1620-Lagt til egen post for kjemikalier. Har tidligere ikke vært budsjettet, men forbruket øker og dette bør synliggjøres i egen post.		
Økt ramme	650	1620-Strøm var i 2019 feilbudsjettet som følge av en tastefeil der det var satt inn 650 istedenfor 650000. Dette ble oppdaget men det ble valgt å ikke korrigere i tertial men forsøke å holde totalramme uten egen korreksjon. Blant annet som følge av økte inntekter i forhold til budsjett. Nå bør budsjett gjøres realistisk på denne posten også.		
Redusert ramme	-100	1620-Reduserer post på lisenser for å imøtekomme krav om generell innsparing.	Økonomi, pkt. 1, s.9	
Redusert ramme	-50	1620-Reduserer post for inventar/utstyr med 50.000 for å imøtekomme krav om innsparing.	Økonomi, pkt. 1, s.9	

Redusert ramme	-100	1620-Reduserer vedlikeholdspost med 100k men legger til 15k i prisvekst slik at posten blir redusert til 410k	Økonomi, pkt. 1, s.9
Redusert ramme	-1428	1620-I 2020 settes det av 184.000 iht. selvkostnotat.	Økonomi, pkt. 2, s.9
Redusert ramme	1996	1630-Økning på inntekt fra årsavgift lagt til med 15 % iht. budsjettnotat fra Envidan Momentum.	Økonomi, pkt. 2, s.9
Økt ramme	275	1630- Øker strøm med 275k iht. reelt forbruk. Økt bygningsmasse og nye pumpestasjoner, samt økning i strømpris	Økonomi, pkt. 2, s.9
Økt ramme	2502	1630 Justering av selvkostfond	Økonomi, pkt. 2, s.9

Tiltak som må føres på drift - 2020-23						
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023						
Beløp 2020	Beløp 2021	Beløp 2022	Beløp 2023	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Pkt. i samfunnsdelen	Prioritert tiltak Ja/Nei
10800				Gang- og sykkelveg Fintlandsmonan - Seland bru. Reguleringsplanen for gang- og sykkelveg er vedtatt i k-sak 18/9 den 08.02.2018. Midler som nå foreslås gjelder opparbeidelse (teknisk drift) og er videreført fra vedtak av budsjett i k-sak 17/129. Opparbeidelse er foreslått delt opp: Tonstad – Fintlansmonan - igangsettes 2019 og Fintlandsmonan - Tjomlid i 2021. Prosjekt 4402 -rest budsjett 2019 overføres til 2020 kr 7 900 000	Infrastruktur og kommunikasjon, pkt. 3 s. 21 og Samfunnssikkerhet og beredskap, pkt. 1, s. 22.	JA 2020 NEI 2021
2000				Bredbånd/fiberutbygging i Sirdal - Avtale/opsjon med Telenor fra 19.09.2018 - Tilbud på utbygging av høyhastighetsnett i Sirdal kommune. Vedtak i k-sak 18/95. Også en liten del av bevilgning via kraftfondet	Infrastruktur og kommunikasjon, pkt. 6, s. 21.	JA

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
Utbygging infrastruktur veg vann og avløp.	Oppvekst og levekår, k pkt 1 og 2 (side 11) Infrastruktur og kommunikasjon k pkt 4 (side 22)	Gjennomføre utbygging iht vedtatt budsjett og hovedplan. Utbedre broer med kritiske skader iht hovedrapport. Rassikring Nesetveien	Hyttebygging kan gjennomføres uten at kapasitetsbegrensninger i VA nettet er begrensende faktor. Sikring av utsatte broer og bedring av rasfarlige partier.	Årsmelding

Alle innbyggere skal ha fiber eller tilsvarende	Infrastruktur og kommunikasjon, pkt 3 (side 22)	Gjennomføre neste trinn av opsjonsavtale med Telenor	Delområde Sinnes, Tjørhom, Skreådalen og Lunde	Årsmelding
---	---	--	--	------------

BRANN OG BEREDSKAP

Sirdal brann- og redningsvesen er et deltids brann- og redningsvesen med 24-26 mannskaper fordelt på Tonstad brannstasjon og Tjørhom brannstasjon.

Driftsbudsjett (vesentlige punkter, inkludert tiltak) - fra enhet:				
Innspill for budsjett og økonomiplan 2020-2023				
Budsjettmessig konsekvens	Beløp	Tiltak - beskrivelse av tiltaket med henvisning til ev. politiske vedtak	Ref. til samfunnsdel	Prioritert tiltak Ja/Nei
Økt ramme	600	Besette vakant stilling som brannsjef		JA.

RESULTATMÅL 2020 –

Hovedmål/-område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
		Oppfylle krav knyttet i arbeidsmiljøloven, jf. pålegg fra Arbeidstilsynet	Etablering og gjennomføring av rutiner. Ferdigstilte nye lokaler på begge stasjoner med skille av skitten og ren sone innen 1/7-2020-	

KRAFTFOND

Driftsbudsjett er lagt inn under Næringspolitiske virkemidler, se under.

Kraftfond 2020 - 2023

Driftsbudsjett er lagt inn under Næringspolitiske virkemidler. Det er behov for å konsolidere kraftfondet. Av den grunn reduseres bevilgningen til Sirdalsvekst KF i 2020. Sirdalsvekst KF har betydelige midler, og etterspørsel etter lån og tilskudd har i 2019 vært mindre enn tidligere år.

Tiltak	2019	2020	2021	2022	2023
Forventet inngående saldo	34.826	10.657	9.692	13.577	18.462
Konsepsjonsavgift	19.500	19.500	19.500	19.500	19.500
Tonstad Vindpark AS**	15.000				
Landbruk	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Næringsutvikling Kraftfond	-4.690	-4.690	-4.140	-4.140	-4.140
Fornybar Energi	-900	-400	-400	-400	-400
Naturtriangelet	-50	- 50	- 50	- 50	0
Regulering GP krysset	-300	0	0	0	0
Utbygging Breiband	-450	-450	-450	-450	-450
Sirdalsvekst KF	-3.700	-2.000	-4.000	-4.000	-4.000
ASVO Sirdal	-300	0	0	0	0
G/S Sti Svartevatn-Tjørhom plan		-1.000	-1.000		0
Næringsområde GP	0	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Lån Norhard	-10.000	0	0	0	0
Kommuneplan Samfunnsdelen	0	0	0	0	0
Lån Knausane Utvikling AS	-10.000	0	0	0	0
Feed Skiarena	-1.200	-800	0	0	0
Tjørhom Skiarena	-1.200	0	0	0	0
Lån E Haukelid Holding AS	-1.624	0	0	0	0
Strandeli Småbåthavn	-180	0	0	0	0
Prosjekt Sirdal/Setesdal/ Rype/Villrein	-75	-75	-75	-75	-75
Sum bruk i Drift	-36.169	-12.965	-13.615	-12.615	-12.565
Næringsområde Tjomlid	0	0	-2.000	-2.000	-2.000
Trafikksikring Haughom	0	0	0	0	0
Bru Nessetfossen	0	0	0	0	0
Ertsmyra Anleggsbidrag	-7.500	-7.500	0	0	0
Sum bruk investering	-7.500	-7.500	-2.000	-2.000	-2.000
Budsjettetert Utgående Saldo *	10.657	9.692	13.577	18.462	23.397

*Følgende budsjettposter er ikke benyttet pr. 1/10 2019

Lån Knausane Utvikling AS kr 10.000,-

Lån E Haukelid Holding AS kr 1.624

Feed Skiarena kr 1.200

Tjørhom Skiarena kr 1.200,-

Til sammen kr 14.024,- . Ubenyttet beløp av dette den 31/12 blir avsatt på egen konto

**Det er strid om dette beløpet og det inngår ikke i saldo pr 31/12 2019

RESULTATMÅL 2020

Hovedmål/ -område	Ref. til samfunnsdel	Resultatmål	Kjennetegn på måloppnåelse	Status/kontroll
GP område skal utvikles som sentrumsområde i Øvre Sirdal	Næringsutvikling, pkt. 5 og 7, s. 17.	Etablere et offentlig/privat samarbeid om utvikling av næringsareal ved GP I budsjett/økonomiplan ligger det i perioden 2020 – 2023 inne kr 8 mill.	Inngått avtale om opparbeidelse av næringsområde	Rapportere kvartalsvis

Forbedre toalettfasiliteter for turister/besøkende i Øvre Sirdal	Næringsutvikling, kulepunktene nr. 9 og 10, s.18.	Utarbeide et forprosjekt vedr. plassering, antall og driftskonsept I budsjett/økonomiplan ligger det i perioden 2020 – 2023 inne kr 300` årlig i såkalte strategiske midler. Budsjett 2020 kr 300` settes av til dette formål	Ferdig forprosjekt	Rapportere kvartalsvis
--	---	--	--------------------	------------------------

PRISENDRINGER 2020

Prisjustering

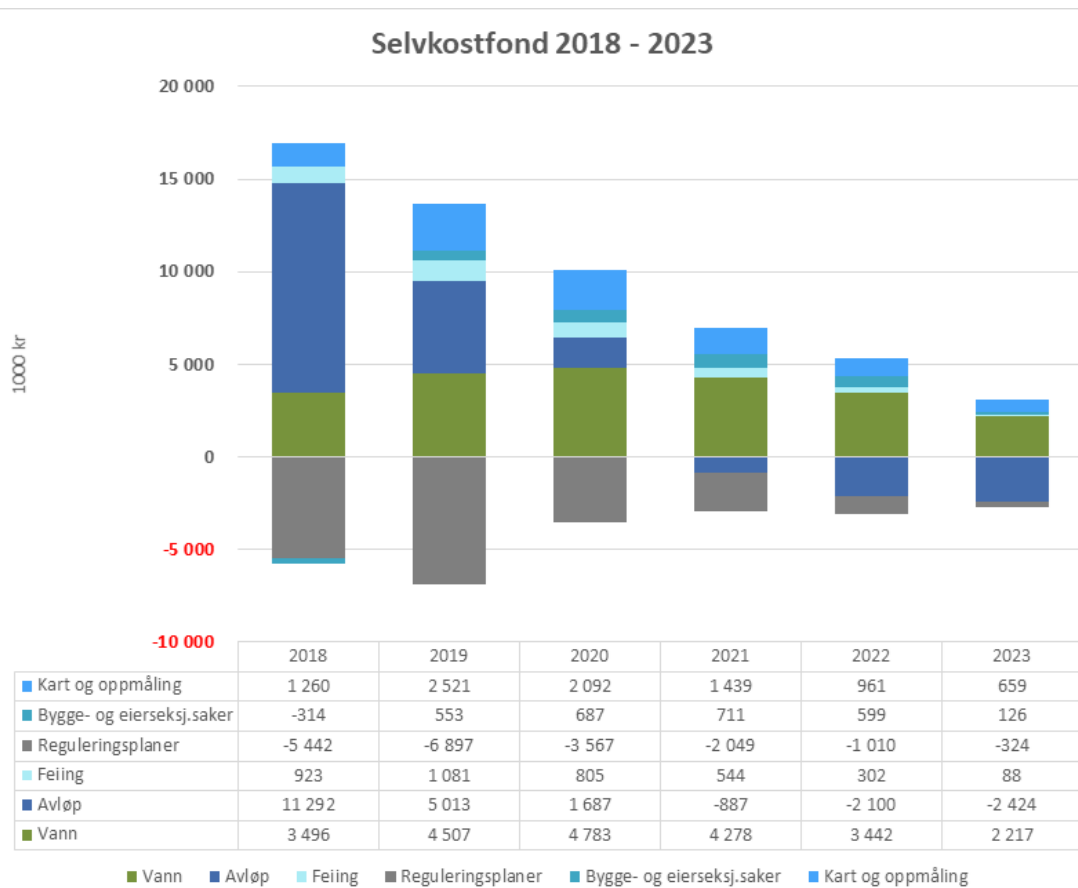
Rådmannen har som intensjon at kommunens satser skal følge prisstigningen i samfunnet for øvrig. Alle satser i SFO, barnehage, elevheimene økes fra skole/barnehageåret 2020/2021. Det vises for øvrig til budsjettvedtaket for utfyllende informasjon om priser og endringer.

Kommunale gebyrer

Momentum Selvkost bistår kommunen å sette opp kalkyler på vann, avløp og feiegebyrene slik at vi skal få en mest mulig rett gebyrnivå innenfor selvkostområdene. Kostnadsutvikling, antall påkoblinger, investeringer og rentenivået påvirker gebyrutviklingen. Rådmannen har som mål å ha en utvikling på selvkostfondene, og avløpsgebyrene kan derfor svinge i perioden. Rådmannen legger ved til økonomiplanen en oversikt over gebyr og gebyrutvikling i planperioden.

Nivå på selvkostfondene

Rådmannen forventer en utvikling på selvkostfondene i perioden som illustrert under (tall i 1000Kr):

Figur; Selvkostfond

Som det framgår av figuren vil selvkostfondene i sum krympe, og man tar igjen deler av etterslepet som lenge har vært på området.

NÆRINGSPOLITISKE VIRKEMIDLER

Sirdal kommune er i en særstilling i forhold til handlingsrom for nærings og samfunnsutvikling. Som kompensasjon for kraftutbyggingene får kommunen tilført årlige midler på 19,5 millioner som skal brukes på å utvikle næringslivet innenfor gitt handlingsrom.. Her er det et stort politisk handlingsrom i forhold til å gjøre Sirdal best mulig rustet for samfunnet. Kommunegrensene er under press og en alenegang vil nok få konsekvenser for handlefriheten.

Satsing på infrastruktur og næringsutvikling mener rådmannen vil gjøre Sirdal til attraktivt sted å bo. Avklaringen med at det ikke er lov å lånefinansiere anlegg som ikke kommunen skal eie, krever tilgang på driftsmidler. Som vi har sett kan kommunale midler bidra til å løse ut andre finansieringskilder.

Det vises til ramme Kraftfond for mer detaljer ift de ordninger kommunen benytter i sin satsing mot næringslivet.

INVESTERINGER 2020-2023

Rådmannen presenterer i det følgende investeringsbudsjettet for 4-årsperioden.

I tabellen under vises samlet nivå og plan på finansiering

Skjema 2A i 1000kr	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Investeringer i anleggsmidler	59 132	77 405	44 945	57 390	34 625
Utlån og forskutteringer	500	500	500	500	500
Kjøp av aksjer og andeler	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Avdrag på lån	474	474	474	474	474
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-
Avsetninger	-	1 500	1 500	-	-
Årets finansieringsbehov	61 106	80 879	48 419	59 364	36 599
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	54 606	78 379	45 919	58 364	35 599
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-	1 500	1 500	-	-
Tilskudd til investeringer	6 500	-	-	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-	-	-	-	-
Andre inntekter	-	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum ekstern finansiering	61 106	80 879	48 419	59 364	36 599
Overført fra driftsbudsjettet	-	-	-	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	-	-	-	-	-
Sum finansiering	61 106	80 879	48 419	59 364	36 599

Detaljert oversikt over investeringene ligger som vedlegg til dokumentet.

ØKONOMIPLANPERIODEN 2019-2022

Kommunen har begrenset handlingsrom men en økning i eiendomsskattegrunnlaget vil bidra positivt i økonomiplanperioden selv med endrede forutsetninger for innkreving. Frie inntekter er under press, men er estimatene er usikre.

Finanskostnader vil bli mer framtreddende, men den naturlige hedgen i gebyrforskrift vil dempe den sammen med økte finansinntekter

Med relativt stor risiko på anslagene inntekt vil en nøktern tilnærming til drift være å anbefale i 4årperioden, Den prosessen som er startet med tanke både på marginer og effektivisering, bør videreføres; kommunens har et ikke ubetydelig handlingsrom i å redusere kostnadene.

Rådmannen presenterer under skjema hovedoversikt drift og 1B for den kommende 4årsperioden etter gammel kommunelov. Nye oppstillinger vil bli lagt til som vedlegg til økonomiplanen.

Økonomisk oversikt - drift; 2020-23	B2019	R2018	B2020	B2021	B2022	B2023
Sum driftsinntekter	334,31	340,41	337,82	341,82	340,82	339,82
Sum driftsutgifter	340,69	359,39	331,03	321,03	321,03	321,03
Brutto driftsresultat	- 6,38	- 18,98	6,79	20,79	19,79	18,79
Sum eksterne finansinntekter	16,21	16,93	16,37	11,30	11,30	11,30
Sum eksterne finansutgifter	19,33	18,16	22,15	26,74	29,52	31,81
Resultat eksterne finanstransaksjoner	- 3,12	- 1,23	- 5,78	- 15,43	- 18,22	- 20,50
Netto driftsresultat	- 9,50	- 20,21	1,02	5,36	1,57	- 1,71
Brutto driftsresultat % Driftsinntekter	-1,9 %	-5,6 %	2,0 %	6,1 %	5,8 %	5,5 %
Netto driftsresultat % Driftsinntekter	-2,8 %	-5,9 %	0,3 %	1,6 %	0,5 %	-0,5 %

Figur; hovedoversikt økonomisk drift

De viktigste faktorene som endrer seg i perioden er økte driftsinntekter (eiendomsskatt), finanskostnad (økning lån) og finansinntekt (utbytte fra Agder Energi). I tillegg har Rådmannens forslag om å ta ut av trinn 2 av gang/sykkelvei av økonomiplanen, stor påvirkning for resultatutviklingen. Med økte rentekostnader vil også en økning i selvkostgebyrene kunne tvinge seg fram. Det er som nevnt betydelig usikkerhet knyttet til anslagene over, og nøktern drift er absolutt å anbefale under slike forhold.

Rammene for de ulike fagenhetene forventer Rådmannen skal ligge stabilt i perioden, og illustreres i følgende tabell.

1B i planperioden	BUD2020	BUD2021	BUD2022	BUD2023
ALLE (1000nok)	230 576	230 576	230 576	230 576
POLITISK STYRING	3 282	3 282	3 282	3 282
SENTRAL STØTTEENHET	25 471	25 471	25 471	25 471
SIRDALSGODER	6 450	6 450	6 450	6 450
Tilskudd Kirke og andre	4 726	4 726	4 726	4 726
ENHET SKOLE	40 355	40 355	40 355	40 355
BARNEHAGENE	20 447	20 447	20 447	20 447
ELEHEIMANE	2 001	2 001	2 001	2 001
LISTER BARNEVERN	4 986	4 986	4 986	4 986
AMBULANSE	1 207	1 207	1 207	1 207
HELSEENHET	25 367	25 367	25 367	25 367
NAV	2 077	2 077	2 077	2 077
PLEIE OG OMSORG	55 382	55 382	55 382	55 382
ENHET FOR KULTUR	11 175	11 175	11 175	11 175
VEDLIKEHOLDSPLANEN	3 000	3 000	3 000	3 000
BYGG	22 589	22 589	22 589	22 589
AREALFORVALTNING	5 030	5 030	5 030	5 030
VEG & PARK	10 065	10 065	10 065	10 065
BRANN	3 402	3 402	3 402	3 402
KRAFTFOND	0	0	0	0
VANN OG AVLØP	-12 430	-12 430	-12 430	-12 430
HOVEDPLAN VEG	1 500	1 500	1 500	1 500
FELLESPOSTER 1 B	-8 276	-8 276	-8 276	-8 276
TILTAK	2 770	2 770	2 770	2 770

HOVEDVEDTAK

1. Skatt

- ✓ Skatten for 2020 på formue og inntekt, samt selskapsskatt fastsettes til de maksimalsatser som vedtas av Stortinget
- ✓ For eiendomsskatteåret 2020 skal det skrives ut eiendomsskatt jf. eiendomsskattelova (eskl) § 3 første ledd bokstav c: «berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum».
- ✓ For eiendomsskatteåret 2020 skal det vidare skrives ut eiendomsskatt på bygninger og grunnareal for verk og bruk som 2020 blir ansett som næringsseiendom, så langt disse var

omfattet av eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk i 2018, jf. overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 andre ledd.

- ✓ Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille, jf. eiendomsskatteloven § 11 første ledd.
- ✓ Eiendomsskatten blir skrevet ut i to terminer, jf. eskl § 25 første ledd.

2. Driftsbudsjettet for 2020 godkjennes med et samla grunnlag på kr 230,576 millioner kroner i henhold til budsjettskjema 1A- Enhetene til dels følgende nettorammer (tall i 1000)

Delrammer		BUD2020
	ALLE	230 576
900	POLITISK STYRING	3 282
901	SENTRAL STØTTEENHET	25 471
903	SIRDALSGODER	6 450
905	Tilskudd Kirke og andre	4 726
910	ENHET SKOLE	40 355
914	BARNEHAGENE	20 447
916	ELEHEIMANE	2 001
919	LISTER BARNEVERN	4 986
920	AMBULANSE	1 207
921	HELSEENHET	25 367
922	NAV	2 077
924	PLEIE OG OMSORG	55 382
930	ENHET FOR KULTUR	11 175
959	VEDLIKEHOLDSPLANEN	3 000
961	BYGG	22 589
962	AREALFORVALTNING	5 030
963	VEG & PARK	10 065
964	BRANN	3 402
965	KRAFTFOND	0
966	VANN OG AVLØP	-12 430
968	HOVEDPLAN VEG	1 500
969	FELLESPOSTER 1 B	-8 276
970	TILTAK	2 770

3. Konesjonsavgiften-Det legges opptil følgende disponering i 2020:

- ✓ Drift kr 12,9 mill
- ✓ Investering: kr 7,5 mill

Dette gir kraftfondet en samla reduksjon på 1,0 million kroner i løpet av 2020. Utlån til Knausane og E.Haukelid Holding settes på egen konto.

4. Kommunale avgifter og betalingssetser.

- a) Alle SFO- og barnehagesatser økes med 3,1 % fra 15.08.2020
- b) Husleie på elevheimen økes med 3,1 % fra skoleåret 2020/2021
- c) Satser for egenbetaling i musikk- og kulturskolen videreføres uendret skoleåret 2020/2021, jf. k-sak 19/65.
- d) Satsene for brøyting av private veier økes med 5 % med virkning 1. januar 2020.
- e) Årsavgift vann 2020 reduseres med 10 %, jf. selvkostregnskap
- f) Årsavgift for avløp for 2020 økes med 15, jf. selvkostregnskap.
- g) Årsavgift for feiing 2020 økes med 20 % til kr 435,- inkl. MVA
- h) Alle gebyr knytta til kart og oppmåling reduseres med 1 % i 2020, jf. selvkostregnskap.
- i) Saksbehandlingsgebyrer for bygge- og plansaker unntatt reguleringsplaner økes med 3,1 % med virkning 1. januar 2020, jf. prisstigning.
- j) Saksbehandlingsgebyrer for plansaker økes med 29 % med virkning 1. januar 2020.

Nye satser vedtas i sammenheng med budsjettet,

Med mindre ikke annet er spesifisert, gjelder prisendringer fra og med 01.01.2020.

5. Konesjonskraft- Sirdalstariffen for bedriftskunder endres fra en fast pris på 23 øre/KWh til en fast rabatt på 7 øre/KWh basert på innleverte kopier av forbruk to ganger per år med virkning 1. januar 2020. Næringsdrivende med Sirdalstariff næring må selv inngå strømvavtaler fra leverandører i markedet.

6. For 2020 bevilges følgende:

- a. Sirdal ASVO kr 778 000
- b. Sirdal Kirkelige Fellesråd kr 3 376 000
- c. Kontroll og tilsyn (Revisjonen og Kontrollutvalget) kr 1.320.000

7. Forslag til økonomiplan 2021-2023 godkjennes som retningsgivende.

8. Kapitalplassering

For budsjettåret 2020 gis rådmannen fullmakt til å plassere kommunenes langsiktige plasseringer i henhold til gjeldende finansreglement.

9. Startlån – Utlånsramme startlån finansieres ved bruk av ubrukte lånemidler

10. Investering- Samla investeringer i 2020 i iht skjema 2b er Kr 77,4 mill. Av dette utgjør 34,8 mill. investeringer i vann og avløpssektoren.

11. Låneopptak: Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån på inntil kr 78,3 millioner til å dekke kommunens investeringer i 2020, samt inntil 1 million kroner i Husbanken til videre utlån. Momskompensasjon går i sin helhet til å finansiere investeringene.

12. Rådmannen har fullmakt til å utbetale lån til Knausene utvikling (PS 16/20) på 10 millioner når vilkårene er innfridd. Lånet finansieres over kraftfondet.

13. Rådmannen har fullmakt til å utbetale lån til E Haukelid Holding (PS juni 2017) på 1,624 millioner når vilkårene er innfridd. Lånet finansieres over kraftfondet.

Vedlegg:

- Forslag fra kontrollutvalget om budsjett fra kontroll og tilsyn 2020
- Forslag til gebyr-regulativ plan- og byggesaker 2020
- Oppstilling selvkostgebyrer
- Tabell – Oversikt investeringer
- Budsjettinnspill fra Sirdal Sokn
- Innspill Sirdal Idrettsråd
- Oversikt tilskudd og stipender kulturenheten
- Ikke prioriterte tiltak drift og investeringer
- Regnskapsskjema ny kommunelov